

Publikatieblad

van de Europese Gemeenschappen

ISSN 0378 - 7087

L 393

32e jaargang

30 december 1989

Uitgave:
in de Nederlandse taal

Wetgeving

Inhoud

I *Besluiten waarvan de publikatie voorwaarde is voor de toepassing*

.....

II *Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing*

Raad

89/654/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 30 november 1989 betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor arbeidsplaatsen (eerste bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG) 1

89/655/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 30 november 1989 betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het gebruik door werknemers van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats (tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG) 13

89/656/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 30 november 1989 betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers (derde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG) 18

89/657/EEG:

- ★ Besluit van de Raad van 18 december 1989 tot vaststelling van een actieprogramma ter bevordering van de innovatie op het gebied van de beroepsopleiding in verband met de technologische verandering in de Europese Gemeenschap (Eurotecnet) 29

89/658/EEG:

- ★ Besluit van de Raad van 18 december 1989 met betrekking tot de verdere ontwikkeling van het Handynet-systeem in het kader van het Helios-programma 35

II

(Besluiten waaraan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

RAAD

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 30 november 1989

betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor arbeidsplaatsen

(eerste bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

(89/654/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 118 A,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾, ingediend na raadpleging van het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats,

In samenwerking met het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat in artikel 118 A van het Verdrag wordt bepaald dat de Raad door middel van richtlijnen minimumvoorschriften vaststelt om de verbetering van met name het arbeidsmilieu te bevorderen, ten einde een hogere graad van bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te waarborgen;

Overwegende dat volgens dit artikel in deze richtlijnen wordt vermeden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat zij oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen zouden kunnen hinderen;

Overwegende dat de mededeling van de Commissie over haar programma inzake de veiligheid, de hygiëne en de gezond-

heid op het werk ⁽⁴⁾ voorziet in de vaststelling van een richtlijn, gericht op het waarborgen van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk;

Overwegende dat de Raad in zijn resolutie van 21 december 1987 betreffende de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op de arbeidsplaats ⁽⁵⁾ nota heeft genomen van het voorname van de Commissie om hem op korte termijn minimumvoorschriften voor te leggen inzake de inrichting van de arbeidsplaats;

Overwegende dat de naleving van de minimumvoorschriften die een hogere graad van bescherming en gezondheid kunnen garanderen voor de arbeidsplaatsen, een vereiste is voor het waarborgen van veiligheid en gezondheid van de werknemers;

Overwegende dat deze richtlijn een bijzondere richtlijn vormt in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk ⁽⁶⁾; dat de bepalingen van die richtlijn daarom ten volle gelden op het gebied van de arbeidsplaatsen, onverminderd dwingender en/of specifieke bepalingen die in deze richtlijn zijn opgenomen;

Overwegende dat deze richtlijn een concreet element vormt in het kader van de verwezenlijking van de sociale dimensie van de interne markt;

Overwegende dat het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats krachtens Besluit 74/325/EEG ⁽⁷⁾, laatstelijk gewij-

⁽¹⁾ PB nr. C 141 van 30. 5. 1988, blz. 6;
PB nr. C 115 van 8. 5. 1989, blz. 34, en
PB nr. C 284 van 10. 11. 1989, blz. 8.

⁽²⁾ PB nr. C 326 van 19. 12. 1988, blz. 123, en
PB nr. C 256 van 9. 10. 1988, blz. 51.

⁽³⁾ PB nr. C 175 van 4. 7. 1988, blz. 28.

⁽⁴⁾ PB nr. C 28 van 3. 2. 1988, blz. 3.

⁽⁵⁾ PB nr. C 28 van 3. 2. 1988, blz. 1.

⁽⁶⁾ PB nr. L 183 van 29. 6. 1989, blz. 1.

⁽⁷⁾ PB nr. L 185 van 9. 7. 1974, blz. 15.

zigd bij de Toetredingsakte van 1985, door de Commissie wordt geraadpleegd voor het uitwerken van voorstellen op dit gebied,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

AFDELING I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Doel

1. In deze richtlijn, die de eerste bijzondere richtlijn is in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG, worden minimumvoorschriften vastgesteld inzake veiligheid en gezondheid voor arbeidsplaatsen als gedefinieerd in artikel 2.
2. Deze richtlijn is niet van toepassing op:
 - a) buiten de onderneming en/of de inrichting gebruikte transportmiddelen, noch op arbeidsplaatsen binnen de transportmiddelen;
 - b) tijdelijke of mobiele werkplaatsen;
 - c) winningsindustrieën;
 - d) vissersvaartuigen;
 - e) velden, bossen en andere terreinen die deel uitmaken van een landbouwbedrijf of bosbouwbedrijf doch buiten het bebouwde gebied van dat bedrijf gelegen zijn.
3. De bepalingen van Richtlijn 89/391/EEG gelden ten volle voor het gehele in lid 1 bedoelde terrein, onverminderd dwingender en/of specifieke bepalingen die in de onderhavige richtlijn zijn opgenomen.

Artikel 2

Definitie

In de zin van deze richtlijn wordt verstaan onder arbeidsplaats, elke plaats die bestemd is als locatie voor werkplekken in gebouwen van de onderneming en/of inrichting, met inbegrip van elke andere plaats op het terrein van de onderneming en/of inrichting waartoe de werknemer in het kader van zijn werk toegang heeft.

AFDELING II

VERPLICHTINGEN VAN DE WERKGEVERS

Artikel 3

Voor de eerste maal gebruikte arbeidsplaatsen

Arbeidsplaatsen die na 31 december 1992 voor de eerste maal worden gebruikt, moeten voldoen aan de in bijlage I opgenomen minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid.

Artikel 4

Reeds gebruikte arbeidsplaatsen

De arbeidsplaatsen die reeds vóór 1 januari 1993 in gebruik waren, moeten uiterlijk drie jaar na die datum voldoen aan de in bijlage II opgenomen minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid.

Voor wat de Portugese Republiek betreft, moeten evenwel de arbeidsplaatsen die reeds vóór 1 januari 1993 in gebruik waren uiterlijk vier jaar na deze datum voldoen aan de in bijlage II opgenomen minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid.

Artikel 5

Wijzigingen van de arbeidsplaatsen

Bij wijziging, uitbreiding en/of verbouwing van arbeidsplaatsen na 31 december 1992 treft de werkgever de nodige maatregelen om te waarborgen dat de uitgevoerde wijziging, uitbreiding en/of verbouwing in overeenstemming is met de desbetreffende minimumvoorschriften die in bijlage I zijn opgenomen.

Artikel 6

Algemene verplichtingen

Ter bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers dient de werkgever er zorg voor te dragen:

- dat de wegen naar de uitgangen en nooduitgangen, alsmede de uitgangen en nooduitgangen zelf, worden vrijgehouden zodat er te allen tijde gebruik van kan worden gemaakt;
- dat technisch onderhoud van de arbeidsplaatsen en de installaties en inrichtingen, met name van de in de bijlagen I en II genoemde, plaatsvindt en dat de geconstateerde gebreken die de veiligheid en de gezondheid van de werknemers kunnen beïnvloeden, zo snel mogelijk worden hersteld;
- dat de arbeidsplaatsen en installaties en inrichtingen, met name de in bijlage I, punt 6, en bijlage II, punt 6, genoemde, regelmatig worden schoongemaakt, ten einde voor adequate hygiënische omstandigheden te zorgen;
- dat de ter voorkoming of eliminatie van gevaren aangebrachte veiligheidsvoorzieningen en -inrichtingen, met name de in de bijlagen I en II genoemde, regelmatig worden onderhouden en dat de werking ervan wordt gecontroleerd.

Artikel 7

Voorlichting van de werknemers

Onverminderd artikel 10 van Richtlijn 89/391/EEG, worden de werknemers en/of hun vertegenwoordigers voorlicht over alle maatregelen die met betrekking tot de veiligheid en de gezondheid op de arbeidsplaatsen moeten worden genomen.

*Artikel 8***Raadpleging en medezeggenschap van de werknemers**

Overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 89/391/EEG worden de werknemers en/of hun vertegenwoordigers geraadpleegd en hebben zij medezeggenschap omtrent de materies die onder deze richtlijn, met inbegrip van de bijlagen, vallen.

AFDELING III**DIVERSE BEPALINGEN***Artikel 9***Aanpassing van de bijlagen**

De zuiver technische aanpassingen van de bijlagen in verband met:

- de vaststelling van richtlijnen op het gebied van de technische harmonisatie en normalisatie met betrekking tot het ontwerp, de vervaardiging of de constructie van delen van arbeidsplaatsen, en/of
- de technische vooruitgang, de ontwikkeling van internationale regelingen of specificaties en van de kennis op het gebied van arbeidsplaatsen,

worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG.

*Artikel 10***Slotbepalingen**

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op

31 december 1992 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Voor de Helleense Republiek geldt evenwel de datum 31 december 1994.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied reeds hebben vastgesteld of vaststellen.

3. De Lid-Staten brengen de Commissie om de vijf jaar verslag uit over de praktische tenuitvoerlegging van de bepalingen van deze richtlijn, onder vermelding van de standpunten van de sociale partners.

De Commissie geeft kennis van het verslag aan het Europese Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

4. De Commissie legt op gezette tijden aan het Europese Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een verslag voor over de tenuitvoerlegging van deze richtlijn, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3.

Artikel 11

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 30 november 1989.

Voor de Raad

De Voorzitter

J. P. SOISSON

BIJLAGE I

MINIMUMVOORSCHRIFTEN INZAKE VEILIGHEID EN GEZONDHEID VOOR DE VOOR DE EERSTE MAAL GEBRUIKTE ARBEIDSPLAATSEN, BEDOELD IN ARTIKEL 3 VAN DE RICHTLIJN

1. Opmerking vooraf

De in deze bijlage opgenomen verplichtingen gelden telkens als de kenmerken van de arbeidsplaats of de werkzaamheid, de omstandigheden of een risico zulks eisen.

2. Stabiliteit en stevigheid

De gebouwen waarin zich arbeidsplaatsen bevinden, moeten structuren hebben en een stevigheid vertonen die zijn afgestemd op het gebruik dat ervan wordt gemaakt.

3. Elektrische installatie

De elektrische installatie moet zodanig zijn ontworpen en uitgevoerd dat zij geen brand- en ontploffingsgevaar oplevert en dat personen op afdoende wijze worden beschermd tegen ongevalenrisico's die uit directe of indirecte aanraking kunnen voortvloeien.

Bij het ontwerp, de uitvoering en de keuze van het materiaal en de beschermingsvoorzieningen moet rekening worden gehouden met de spanning, externe invloeden en de deskundigheid van de personen die toegang hebben tot delen van de installatie.

4. Vluchtwegen en nooduitgangen

4.1. De vluchtwegen en nooduitgangen moeten vrij blijven en via de kortste weg naar de open lucht of een veiligheidszone leiden.

4.2. Bij gevaar moeten alle werkplekken snel en optimaal veilig door de werknemers kunnen worden ontruimd.

4.3. Het aantal, de locatie en de afmetingen van de vluchtwegen en nooduitgangen zijn afhankelijk van het gebruik, de uitrusting en de afmetingen van de arbeidsplaatsen, alsmede van het maximumaantal personen dat zich op deze plaatsen kan ophouden.

4.4. Deuren van nooduitgangen moeten naar buiten kunnen worden geopend.

Deuren van nooduitgangen mogen niet op zodanige wijze gesloten zijn dat zij niet gemakkelijk en onmiddellijk kunnen worden geopend door iedereen die ze in geval van nood zou moeten gebruiken.

Schuifdeuren en draaideuren die specifiek deuren van nooduitgangen vormen, zijn verboden.

4.5. De markering van de specifieke vluchtwegen en nooduitgangen moet in overeenstemming zijn met de op Richtlijn 77/576/EEG ⁽¹⁾ gebaseerde nationale voorschriften.

De daartoe gebruikte aanduidingen moeten op de juiste plaatsen zijn aangebracht en duurzaam zijn.

4.6. De deuren van nooduitgangen mogen niet op slot zijn.

De vluchtwegen en nooduitgangen alsook de andere wegen en de deuren daarvan mogen niet door voorwerpen zijn geblokkeerd, zodat zij steeds onbelemmerd kunnen worden gebruikt.

4.7. Bij het uitvallen van de verlichting moeten de vluchtwegen en nooduitgangen die verlichting behoeven, met een voldoende sterke noodverlichting zijn uitgerust.

5. Brandmelding en -bestrijding

5.1. Afhankelijk van de omvang en het gebruik van de gebouwen, de daarin aanwezige uitrusting, de fysische en chemische kenmerken van de aanwezige stoffen, alsmede het maximumaantal personen dat zich erin kan ophouden, moeten de arbeidsplaatsen zijn uitgerust met passende brandbestrijdingsmiddelen en, waar nodig, met branddetectoren en alarmsystemen.

⁽¹⁾ PB nr. L 229 van 7. 9. 1977, blz. 12.

- 5.2. De niet-automatische brandbestrijdingsmiddelen moeten gemakkelijk bereikbaar en te bedienen zijn.
De markering ervan moet in overeenstemming zijn met de op Richtlijn 77/576/EEG gebaseerde nationale voorschriften.
De daartoe gebruikte aanduidingen moeten op de juiste plaatsen zijn aangebracht en duurzaam zijn.
6. **Luchtverversing in besloten werkruimten**
- 6.1. In besloten werkruimten moet ervoor worden gezorgd dat, rekening houdend met de werkmethoden en de door de werknemers te leveren lichamelijke inspanningen, voldoende niet verontreinigde lucht aanwezig is.
Indien een luchtverversingsinstallatie wordt gebruikt, moet deze altijd bedrijfsklaar zijn.
Storingen moeten door een controlesysteem worden gemeld als dat noodzakelijk is voor de gezondheid van de werknemers.
- 6.2. Indien airconditioningsinstallaties of mechanische ventilatie-installaties worden gebruikt, moeten zij op zodanige wijze functioneren dat de werknemers niet aan hinderlijke tocht worden blootgesteld.
Elke aanlading en ongerechtigheid die via verontreiniging van de ingeademde lucht een onmiddellijk gevaar kan meebrengen voor de gezondheid van de werknemers, moet snel worden verwijderd.
7. **Temperatuur in de ruimten**
- 7.1. De temperatuur in werkruimten moet gedurende de arbeidstijd afgestemd zijn op het menselijk organisme, rekening houdend met de werkmethoden en de door de werknemers te leveren lichamelijke inspanningen.
- 7.2. De temperatuur van ontspanningsruimten, ruimten voor het personeel in avond- en nachtdienst, sanitaire ruimten, kantines en eerste-hulp ruimten moet op de specifieke bestemming van deze ruimten zijn afgestemd.
- 7.3. Ramen, bovenlichtvoorzieningen en glazen wanden moeten zodanig zijn geconstrueerd dat, rekening houdend met het soort werk en de aard van de arbeidsplaats, overmatig zonlicht op de arbeidsplaatsen wordt vermeden.
8. **Natuurlijke en kunstmatige verlichting van ruimten**
- 8.1. Op de arbeidsplaatsen moet, voor zover mogelijk, voldoende daglicht kunnen binnenkomen en dienen de nodige voorzieningen voor een adequate kunstverlichting aanwezig te zijn om de veiligheid en gezondheid van de werknemers te beschermen.
- 8.2. De verlichtingsinstallaties in de werkruimten en verbindingswegen moeten zodanig zijn aangebracht dat de verlichting geen ongevalrisico's voor de werknemers oplevert.
- 8.3. Arbeidsplaatsen waar werknemers bij het uitvallen van de kunstverlichting aan bijzondere risico's zijn blootgesteld, moeten met een voldoende sterke noodverlichting zijn uitgerust.
9. **Vloeren, muren, plafonds en daken van de ruimten**
- 9.1. Vloeren van ruimten moeten vrij zijn van hobbels, putten of gevaarlijke hellingen; zij moeten vast, stabiel en slipvrij zijn.
De arbeidsplaatsen waar werkplekken zijn ingericht, moeten voldoende thermisch geïsoleerd zijn, rekening houdend met de aard van het bedrijf en van de lichamelijke activiteit van de werknemers.
- 9.2. Het oppervlak van vloeren, muren en plafonds van de ruimten moet van zodanige aard zijn dat zij kunnen worden schoongemaakt en onderhouden teneinde passende hygiënische omstandigheden te verkrijgen.
- 9.3. Transparante of lichtdoorlatende wanden, met name volledig glazen wanden, in ruimten of in de omgeving van werkplekken en wegen moeten duidelijk zijn gemarkeerd en van veiligheidsmaterialen zijn vervaardigd of op zodanige wijze van die werkplekken en wegen zijn afgescheiden dat de werknemers niet met deze wanden in aanraking kunnen komen en ook niet gewond kunnen raken wanneer deze breken.
- 9.4. Toegang tot daken van materialen die niet voldoende weerstand bieden, is slechts toegestaan indien uitrusting wordt verstrekt waardoor het werk veilig kan worden uitgevoerd.

10. Ramen en bovenlichtvoorzieningen van de ruimten

- 10.1. Ramen, bovenlichtvoorzieningen en ventilatievoorzieningen moeten door de werknemers veilig kunnen worden geopend, gesloten, geregeld en vastgezet. In geopende stand mogen zij geen gevaar opleveren voor de werknemers.
- 10.2. Ramen en bovenlichtvoorzieningen moeten zodanig in combinatie met de uitrusting zijn ontworpen of zijn uitgerust met zodanige voorzieningen dat zij kunnen worden schoongemaakt zonder gevaar voor de werknemers die dit werk verrichten en voor de werknemers die zich in en om het gebouw bevinden.

11. Deuren en poorten

- 11.1. Plaats, aantal en afmetingen van deuren en poorten alsook de materialen waarvan zij worden vervaardigd, worden bepaald door de aard en het gebruik van de vertrekken of ruimten.
- 11.2. Op transparante deuren moet op ooghoogte een markering zijn aangebracht.
- 11.3. Klapdeuren en -poorten moeten transparant zijn of van transparante panelen zijn voorzien.
- 11.4. Wanneer de transparante of lichtdoorlatende oppervlakken van deuren en poorten niet van veiligheidsmateriaal zijn vervaardigd en als het gevaar bestaat dat werknemers gewond raken als een deur of een poort breekt, moeten deze oppervlakken tegen indrukken worden beveiligd.
- 11.5. Schuifdeuren moeten voorzien zijn van een veiligheidssysteem waardoor zij niet uit hun rails kunnen lopen of omvallen.
- 11.6. Deuren en poorten die naar boven toe opengaan, moeten voorzien zijn van een veiligheidssysteem waardoor zij niet kunnen terugvallen.
- 11.7. Deuren op het traject van vluchtwegen moeten op een passende wijze worden gemarkeerd.
Deze deuren moeten zonder speciale hulp te allen tijde van binnenuit geopend kunnen worden.
Wanneer er nog werknemers op de werkplek zijn, dienen de deuren te kunnen worden geopend.
- 11.8. In de onmiddellijke nabijheid van poorten die hoofdzakelijk voor het verkeer van voertuigen zijn bestemd, moeten zich, tenzij de doorgang voor voetgangers veilig is, deuren voor voetgangers bevinden die duidelijk zichtbaar gemarkeerd zijn en voortdurend vrij moeten blijven.
- 11.9. Automatische deuren en poorten moeten zodanig functioneren dat zij voor de werknemers geen risico's opleveren.
Zij moeten uitgerust zijn met gemakkelijk herkenbare en toegankelijke noodstopvoorzieningen en moeten ook met de hand kunnen worden geopend, tenzij ze bij een energiestoring automatisch opengaan.

12. Wegen — gevarenzone

- 12.1. Wegen, met inbegrip van trappen, vaste ladders en laadplatforms, moeten zodanig zijn gelegen en berekend dat zij gemakkelijk, veilig en overeenkomstig hun bestemming door voetgangers of voertuigen kunnen worden gebruikt, en de werknemers die in de buurt van die wegen werken, geen enkel risico lopen.
- 12.2. Bij het bepalen van de afmetingen van voor verkeer van personen en/of goederen bestemde wegen, moet uitgegaan worden van het mogelijke aantal gebruikers en het soort onderneming.
Wanneer op de wegen transportmiddelen worden gebruikt, moet er een veilige afstand overblijven voor de voetgangers.
- 12.3. De voor voertuigen bestemde wegen moeten op voldoende afstand van deuren, poorten, doorgangen voor voetgangers, gangen en trappen liggen.
- 12.4. Het tracé van de wegen dient duidelijk te zijn afgebakend, voor zover het gebruik en de uitrusting van de ruimten zulks vereisen om de bescherming van de werknemers te kunnen garanderen.
- 12.5. Arbeidsplaatsen waar door de aard van het werk zones met valgevaar voor werknemers of gevaar voor vallende voorwerpen voorkomen, moeten voor zover mogelijk zijn uitgerust met voorzieningen die moeten beletten dat werknemers deze zones zonder toestemming betreden.
Er moeten adequate maatregelen worden getroffen om de werknemers die de gevarenzone mogen betreden, te beschermen.
De gevarenzones moeten duidelijk zichtbaar worden gemarkeerd.

13. Specifieke maatregelen voor roltrappen en rolpaden

Roltrappen en -paden moeten veilig functioneren.

Ze moeten zijn uitgerust met de noodzakelijke veiligheidsvoorzieningen.

Zij moeten gemakkelijk herkenbare en toegankelijke noodstopvoorzieningen hebben.

14. Laadplatforms

14.1. De laadplatforms moeten zijn afgestemd op de afmetingen van de te vervoeren ladingen.

14.2. Laadplatforms moeten over ten minste één uitgang beschikken.

Voor zover dat technisch mogelijk is, moeten laadplatforms die een bepaalde lengte overschrijden, aan beide uiteinden een uitgang hebben.

14.3. Laadplatforms moeten binnen de grenzen van het mogelijke zo veilig zijn dat de werknemers niet kunnen vallen.

15. Afmetingen en luchtvolume van ruimten; bewegingsruimte op de werkplek

15.1. De oppervlakte, de hoogte en het luchtvolume van de werkruimten moeten toereikend zijn om de werknemers in staat te stellen hun werk zonder gevaar voor veiligheid, gezondheid of welzijn uit te voeren.

15.2. De afmetingen van het vrije, ongemeubileerde oppervlak van de werkplek moeten zodanig worden berekend dat het personeel bij zijn taakuitoefening over voldoende bewegingsruimte beschikt.

Indien om redenen die specifiek zijn voor de werkplek, niet aan deze eis kan worden voldaan, moet de werknemer op een andere plaats dicht bij zijn werkplek over voldoende vrije ruimte kunnen beschikken.

16. Ontspanningsruimten

16.1. Wanneer de veiligheid of de gezondheid van de werknemers, met name wegens de aard van de werkzaamheden of het personeelsbestand dat een bepaald aantal personen overtreft, zulks vereisen, moeten de werknemers de beschikking kunnen hebben over een gemakkelijk toegankelijke ontspanningsruimte.

Dit geldt niet voor personeel dat werkzaam is in kantoorruimten of soortgelijke werkruimten die tijdens werkonderbrekingen dezelfde ontspanningsmogelijkheden bieden.

16.2. Ontspanningsruimten moeten voldoende ruim bemeten zijn en uitgerust met voldoende tafels en stoelen met rugleuning, rekening houdend met het aantal werknemers.

16.3. In de ontspanningsruimten moeten de nodige maatregelen zijn getroffen ter bescherming van niet-rokers tegen hinder door tabaksrook.

16.4. Indien de werktijd regelmatig en frequent wordt onderbroken en er geen ontspanningsruimten voorhanden zijn, moet het personeel de beschikking krijgen over andere ruimten waar het zich tijdens werkonderbrekingen kan ophouden, daar waar de veiligheid of de gezondheid van de werknemers dit vereist.

In bedoelde ruimten moeten de nodige maatregelen zijn getroffen ter bescherming van niet-rokers tegen hinder door tabaksrook.

17. Zwangere vrouwen en zogende moeders

Zwangere vrouwen en zogende moeders moeten onder adequate omstandigheden in liggende positie kunnen rusten.

18. Sanitaire en andere voorzieningen**18.1. Kleedkamers en garderobekasten**

18.1.1. Wanneer de werknemers speciale werkkledij moeten dragen en men van hen om redenen van gezondheid of fatsoen niet kan verlangen dat zij zich elders verkleeden, moeten er passende kleedkamers beschikbaar worden gesteld.

De kleedkamers moeten gemakkelijk bereikbaar zijn, voldoende ruim zijn en met stoelen of banken zijn uitgerust.

- 18.1.2. De kleedkamers moeten voldoende ruim bemeten zijn en zodanig zijn uitgerust dat elke werknemer zijn kleding tijdens de werktijd achter slot en grendel kan bewaren.
Indien de omstandigheden zulks vereisen (bij voorbeeld gevaarlijke stoffen, vocht, vuil), moeten voor werkkleding en persoonlijke kleding afzonderlijke kasten beschikbaar zijn.
- 18.1.3. Er moet worden voorzien in aparte kleedkamers voor mannen en vrouwen, dan wel gescheiden gebruik van de kleedkamers.
- 18.1.4. Wanneer er geen kleedkamers vereist zijn in de zin van punt 18.1.1, moet elke werknemer kunnen beschikken over een plaats om zijn kleding op te hangen.
- 18.2. *Doucheruimten en wastafels*
- 18.2.1. Wanneer zulks wegens de aard van de werkzaamheden of om redenen van hygiëne vereist is, moeten er voldoende geschikte doucheruimten ter beschikking van het personeel staan.
Er moet worden voorzien in aparte doucheruimten voor mannen en vrouwen, dan wel gescheiden gebruik van de doucheruimten.
- 18.2.2. De doucheruimten moeten voldoende ruim bemeten zijn om iedere werknemer in staat te stellen zich onder hygiënisch verantwoorde omstandigheden ongehinderd te wassen.
De doucheruimten moeten voorzien zijn van warm en koud stromend water.
- 18.2.3. Wanneer er geen doucheruimten vereist zijn in de zin van punt 18.2.1, eerste alinea, moeten er dicht bij de werkplek en de kleedkamers voldoende passende wasbakken met stromend water (zo nodig warm) zijn aangebracht.
Er moet worden voorzien in aparte wastafels, dan wel gescheiden gebruik van wastafels, voor mannen en vrouwen wanneer zulks om redenen van fatsoen noodzakelijk is.
- 18.2.4. Indien de douche- of wasruimten en de kleedkamers gescheiden zijn, moet hiertussen een gemakkelijke verbinding bestaan.
- 18.3. *Toiletten en wastafels*
- De werknemers moeten — dicht bij hun werkplek, ruismten, kleedkamers en douche- of wasruimten — beschikken over speciale ruimten met een voldoende aantal toiletten en wastafels.
Er moet worden voorzien in aparte toiletten voor mannen en vrouwen, dan wel gescheiden gebruik van de toiletten.
19. *Eerste-hulpkasten*
- 19.1. Wanneer de grootte van de ruimten, de aard van de daar verrichte werkzaamheden en de frequentie van de ongevallen zulks vereisen, moeten er een of meer eerste-hulpkasten worden ingericht.
- 19.2. De eerste-hulpkasten moeten voorzien zijn van de noodzakelijke eerste-hulpuitrusting en gemakkelijk met brancards kunnen worden betreden.
Deze kasten moeten overeenkomstig de op Richtlijn 77/576/EEG gebaseerde nationale voorschriften zijn gemarkeerd.
- 19.3. Op alle plaatsen waar de werkomstandigheden zulks vereisen, moet eerste-hulpmateriaal aanwezig zijn.
Dit materiaal moet duidelijk gemarkeerd en gemakkelijk bereikbaar zijn.
20. *Gehandicapte werknemers*
- Bij de inrichting van de arbeidsplaatsen moet in voorkomend geval met gehandicapte werknemers rekening worden gehouden.
Dit geldt met name voor deuren, verbindingswegen, trappen, doucheruimten, wasruimten, toiletten, en werkplekken die rechtstreeks door gehandicapte werknemers worden ingenomen.
21. *Arbeitsplaatsen in de open lucht (bijzondere bepalingen)*
- 21.1. Werkplekken, wegen en andere locaties of installaties in de open lucht waar werknemers werkzaam zijn, moeten zodanig zijn ontworpen dat het verkeer van voetgangers en voertuigen er veilig kan plaatsvinden.

De punten 12, 13 en 14 zijn eveneens van toepassing op de belangrijkste wegen op het bedrijfsterrein (wegen naar vaste werkplekken), op de voor het periodieke onderhoud en de geregelde bewaking van de installaties van de onderneming gebruikte wegen, en op laadplatforms.

Punt 12 is van overeenkomstige toepassing op arbeidsplaatsen in de open lucht.

- 21.2. Wanneer er onvoldoende daglicht is, moeten arbeidsplaatsen in de open lucht behoorlijk verlicht zijn door middel van kunstlicht.
 - 21.3. Werkplekken in de open lucht moeten, voor zover mogelijk, zodanig zijn ingericht dat de betrokken werknemers:
 - a) beschermd zijn tegen ongunstige weersomstandigheden en, zo nodig, tegen vallende voorwerpen,
 - b) niet zijn blootgesteld aan schadelijke geluidsniveaus of schadelijke invloeden van buiten (bij voorbeeld gas, stoom, stof),
 - c) bij gevaar hun werkplek snel kunnen verlaten of snel te hulp kunnen worden gekomen,
 - d) niet kunnen uitglijden of vallen.
-

BIJLAGE II

MINIMUMVOORSCHRIFTEN INZAKE VEILIGHEID EN GEZONDHEID VOOR REEDS GEBRUIKTE ARBEIDSPLAATSEN, BEDOELD IN ARTIKEL 4 VAN DE RICHTLIJN

1. Opmerking vooraf

De in deze bijlage opgenomen verplichtingen gelden telkens als de kenmerken van de arbeidsplaats of de werkzaamheid, de omstandigheden of een risico zulks eisen.

2. Stabiliteit en stevigheid

De gebouwen waarin zich arbeidsplaatsen bevinden, moeten structuren hebben en een stevigheid vertonen die zijn afgestemd op het gebruik dat ervan wordt gemaakt.

3. Elektrische installatie

De elektrische installatie mag geen brand- en ontplofingsgevaar opleveren; personen moeten op voldoende wijze worden beschermd tegen ongevalrisico's die uit directe of indirecte aanraking kunnen voortvloeien.

Bij de elektrische installatie en de beschermingsvoorzieningen moet rekening worden gehouden met de spanning, externe invloeden en de deskundigheid van de personen die toegang hebben tot delen van de installatie.

4. Vluchtwegen en nooduitgangen

4.1. De vluchtwegen en nooduitgangen moeten vrij blijven en via de kortste weg naar de open lucht of een veiligheidszone leiden.

4.2. Bij gevaar moeten alle werkplekken snel en optimaal veilig door de werknemers kunnen worden ontruimd.

4.3. Er dienen voldoende vluchtwegen en nooduitgangen te zijn.

4.4. Deuren van nooduitgangen moeten naar buiten kunnen worden geopend.

Deuren van nooduitgangen mogen niet op zodanige wijze gesloten zijn dat zij niet gemakkelijk en onmiddellijk kunnen worden geopend door iedereen die ze in geval van nood zou moeten gebruiken.

Schuifdeuren en draaideuren die specifiek deuren van nooduitgangen vormen, zijn verboden.

4.5. De markering van de specifieke vluchtwegen en nooduitgangen moet in overeenstemming zijn met de op Richtlijn 77/576/EEG gebaseerde nationale voorschriften.

De daartoe gebruikte aanduidingen moeten op de juiste plaatsen zijn aangebracht en duurzaam zijn.

4.6. De deuren van nooduitgangen mogen niet op slot zijn.

De vluchtwegen en nooduitgangen alsook de andere wegen en de deuren daarvan mogen niet door voorwerpen zijn geblokkeerd, zodat zij steeds onbelemmerd kunnen worden gebruikt.

4.7. Bij het uitvallen van de verlichting moeten de vluchtwegen en nooduitgangen die verlichting behoeven, met een voldoende sterke noodverlichting zijn uitgerust.

5. Brandmelding en -bestrijding

5.1. Afhankelijk van de omvang en het gebruik van de gebouwen, de daarin aanwezige uitrusting, de fysische en chemische kenmerken van de aanwezige stoffen, alsmede het maximumaantal personen dat zich erin kan ophouden, moeten de arbeidsplaatsen zijn uitgerust met passende brandbestrijdingsmiddelen en, waar nodig, met branddetectoren en alarmsystemen.

5.2. De niet-automatische brandbestrijdingsmiddelen moeten gemakkelijk bereikbaar en te bedienen zijn.

De markering ervan moet in overeenstemming zijn met de op Richtlijn 77/576/EEG gebaseerde nationale voorschriften.

De daartoe gebruikte aanduidingen moeten op de juiste plaatsen zijn aangebracht en duurzaam zijn.

6. Luchtverversing in besloten werkruimten

In besloten werkruimten moet ervoor worden gezorgd dat, rekening houdend met de werkmethode en de door de werknemers te leveren lichamelijke inspanningen, voldoende niet verontreinigde lucht aanwezig is.

Indien een luchtverversingsinstallatie wordt gebruikt, moet deze altijd bedrijfsklaar zijn.

Storingen moeten door een controlesysteem worden gemeld als dat noodzakelijk is voor de gezondheid van de werknemers.

7. Temperatuur in de ruimten

7.1. De temperatuur in werkruimten moet gedurende de arbeidstijd afgestemd zijn op het menselijk organisme, rekening houdend met de werkmethode en de door de werknemers te leveren lichamelijke inspanningen.

7.2. De temperatuur van ontspanningsruimten, ruimten voor het personeel in avond- en nachtdienst, sanitaire ruimten, kantines en eerste-hulp ruimten moet op de specifieke bestemming van deze ruimten zijn afgestemd.

8. Natuurlijke en kunstmatige verlichting van ruimten

8.1. Op de arbeidsplaatsen moet, voor zover mogelijk, voldoende daglicht kunnen binnenkomen en dienen de nodige voorzieningen voor een adequate kunstverlichting aanwezig te zijn om de veiligheid en gezondheid van de werknemers te beschermen.

8.2. Arbeidsplaatsen waar werknemers bij het uitvallen van de kunstverlichting aan bijzondere risico's zijn blootgesteld, moeten met een voldoende sterke noodverlichting zijn uitgerust.

9. Deuren en poorten

9.1. Op transparante deuren moet op ooghoogte een markering zijn aangebracht.

9.2. Klapdeuren en -poorten moeten transparant zijn of van transparante panelen zijn voorzien.

10. Gevarenzones

Arbeidsplaatsen waar door de aard van het werk zones met valgevaar voor werknemers of gevaar voor vallende voorwerpen voorkomen, moeten voor zover mogelijk zijn uitgerust met voorzieningen die moeten beletten dat werknemers deze zones zonder toestemming betreden.

Er moeten adequate maatregelen worden getroffen om de werknemers die de gevarenczone mogen betreden, te beschermen.

De gevarenczones moeten duidelijk zichtbaar worden gemarkeerd.

11. Ontspanningsruimten en -plaatsen

11.1. Wanneer de veiligheid of de gezondheid van de werknemers, met name wegens de aard van de werkzaamheden of het personeelsbestand dat een bepaald aantal personen overtreft, zulks vereisen, moeten de werknemers de beschikking kunnen hebben over een passende, gemakkelijk toegankelijke ontspanningsruimte of -plaats.

Dit geldt niet voor personeel dat werkzaam is in kantoorruimten of soortgelijke werkruimten die tijdens werkonderbrekingen dezelfde ontspanningsmogelijkheden bieden.

11.2. Ontspanningsruimten en -plaatsen moeten zijn uitgerust met tafels en stoelen met rugleuning.

11.3. In de ontspanningsruimten en -plaatsen moeten de nodige maatregelen zijn getroffen ter bescherming van niet-rokers tegen hinder door tabaksrook.

12. Zwangere vrouwen en zogende moeders

Zwangere vrouwen en zogende moeders moeten onder adequate omstandigheden in liggende positie kunnen rusten.

13. Sanitaire en andere voorzieningen**13.1. Kleedkamers en garderobekasten**

13.1.1. Wanneer de werknemers speciale werkkledij moeten dragen en men van hen om redenen van gezondheid of fatsoen niet kan verlangen dat zij zich elders verkleden, moeten er passende kleedkamers beschikbaar worden gesteld.

De kleedkamers moeten gemakkelijk bereikbaar en voldoende ruim zijn.

13.1.2. De kleedkamers moeten zodanig zijn uitgerust dat elke werknemer zijn kleding tijdens de werktijd achter slot en grendel kan bewaren.

Indien de omstandigheden zulks vereisen (bij voorbeeld gevaarlijke stoffen, vocht, vuil), moeten voor werkkleding en persoonlijke kleding afzonderlijke kasten beschikbaar zijn.

13.1.3. Er moet worden voorzien in aparte kleedkamers voor mannen en vrouwen, dan wel gescheiden gebruik van de kleedkamers.

13.2. Doucheruimten, toiletten en wastafels

13.2.1. De arbeidsplaatsen moeten zodanig zijn ingericht dat de werknemers dicht bij de werkplek beschikken over:

- doucheruimten, indien de aard van hun werkzaamheden zulks vereist;
- speciale ruimten met een voldoende aantal toiletten en wastafels.

13.2.2. De douches en wastafels moeten zijn uitgerust met stromend water (zo nodig warm).

13.2.3. Er moet worden voorzien in aparte doucheruimten voor mannen en vrouwen, dan wel gescheiden gebruik van de doucheruimten.

Er moet worden voorzien in aparte toiletten voor mannen en vrouwen, dan wel gescheiden gebruik van de toiletten.

14. Eerste-hulpmateriaal

In de arbeidsplaatsen moet eerste-hulpmateriaal aanwezig zijn.

Dit materiaal moet duidelijk gemarkeerd en gemakkelijk bereikbaar zijn.

15. Gehandicapte werknemers

Bij de inrichting van de arbeidsplaatsen moet in voorkomend geval met gehandicapte werknemers rekening worden gehouden.

Dit geldt met name voor deuren, verbindingswegen, trappen, doucheruimten, wasruimten, toiletten, en werkplekken die rechtstreeks door gehandicapte werknemers worden ingenomen.

16. Verkeer van voetgangers en voertuigen

Arbeidsplaatsen, al dan niet in de open lucht, moeten zodanig zijn ontworpen dat het verkeer van voetgangers en voertuigen er veilig kan plaatsvinden.

17. Werkplekken in de open lucht (bijzondere bepalingen)

Werkplekken in de open lucht moeten, voor zover mogelijk, zodanig zijn ingericht dat de betrokken werknemers:

- a) beschermd zijn tegen ongunstige weersomstandigheden en, zo nodig, tegen vallende voorwerpen,
- b) niet zijn blootgesteld aan schadelijke geluidsniveaus of schadelijke invloeden van buiten (bij voorbeeld gas, stoom, stof),
- c) bij gevaar hun werkplek snel kunnen verlaten of snel te hulp kunnen worden gekomen,
- d) niet kunnen uitglijden of vallen.

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 30 november 1989

betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het gebruik door werknemers van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats

(tweede bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

(89/655/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 118 A,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾, ingediend na raadpleging van het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats,

In samenwerking met het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat in artikel 118 A van het Verdrag wordt bepaald dat de Raad door middel van richtlijnen minimumvoorschriften vaststelt om de verbetering van met name het arbeidsmilieu te bevorderen, ten einde een betere bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te waarborgen;

Overwegende dat volgens dit artikel in deze richtlijnen wordt vermeden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat zij oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen zouden kunnen hinderen;

Overwegende dat de mededeling van de Commissie over haar programma inzake de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk ⁽⁴⁾ voorziet in de vaststelling van een richtlijn betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats;

Overwegende dat de Raad in zijn resolutie van 21 december 1987 betreffende de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op de arbeidsplaats ⁽⁵⁾ nota heeft genomen van het voorstellen van de Commissie om hem op korte termijn minimumvoorschriften voor te leggen betreffende de organisatie van de veiligheid en de gezondheid op de arbeidsplaats;

Overwegende dat de naleving van de minimumvoorschriften die een hogere graad van bescherming en gezondheid kunnen garanderen bij het gebruik van arbeidsmiddelen, een vereiste is voor het waarborgen van veiligheid en gezondheid van de werknemers;

Overwegende dat deze richtlijn een bijzondere richtlijn is in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk ⁽⁶⁾; dat de bepalingen van die richtlijn derhalve ten volle gelden voor het gebruik door de werknemers van arbeidsmiddelen op de arbeidsplaats, onverminderd dwingender en/of specifieke bepalingen die in deze richtlijn zijn opgenomen;

Overwegende dat deze richtlijn een concreet element vormt in het kader van de verwezenlijking van de sociale dimensie van de interne markt;

Overwegende dat de Lid-Statens krachtens Richtlijn 83/189/EEG ⁽⁷⁾ de Commissie ieder ontwerp voor een technisch voorschrift dat van toepassing is op machines, apparaten en installaties, moeten mededelen;

Overwegende dat het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats krachtens Besluit 74/325/EEG ⁽⁸⁾, laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte van 1985, door de Commissie wordt geraadpleegd voor het uitwerken van voorstellen op dit gebied,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

AFDELING I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Doel

1. In deze richtlijn, die de tweede bijzondere richtlijn is in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG, worden minimumvoorschriften vastgesteld inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van de arbeidsmiddelen omschreven in artikel 2 door de werknemers.

2. De bepalingen van Richtlijn 89/391/EEG gelden ten volle voor het gehele in lid 1 bedoelde terrein, onverminderd dwingender en/of specifieke bepalingen die in deze richtlijn zijn opgenomen.

⁽¹⁾ PB nr. C 114 van 30. 4. 1988, blz. 3;
PB nr. C 106 van 26. 4. 1989, blz. 13, en
PB nr. C 287 van 15. 11. 1989, blz. 12.

⁽²⁾ PB nr. C 326 van 19. 12. 1988, blz. 132, en
PB nr. C 256 van 9. 10. 1989, blz. 65.

⁽³⁾ PB nr. C 318 van 12. 12. 1988, blz. 26.

⁽⁴⁾ PB nr. C 28 van 3. 2. 1988, blz. 3.

⁽⁵⁾ PB nr. C 28 van 3. 2. 1988, blz. 1.

⁽⁶⁾ PB nr. L 183 van 29. 6. 1989, blz. 1.

⁽⁷⁾ PB nr. L 109 van 26. 4. 1983, blz. 8.

⁽⁸⁾ PB nr. L 185 van 9. 7. 1974, blz. 15.

*Artikel 2***Definities**

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) arbeidsmiddelen: alle op de arbeidsplaats gebruikte machines, apparaten, gereedschappen en installaties;
- b) gebruik van arbeidsmiddelen: elke activiteit met betrekking tot een arbeidsmiddel, zoals ingebruikneming of buitengebruikstelling, aanwending, vervoer, reparatie, ombouw, onderhoud, verzorging, waaronder met name ook reiniging;
- c) gevaarlijke zone: elke zone in en/of rondom een arbeidsmiddel waar de aanwezigheid van een blootgestelde werknemer een gevaar voor diens veiligheid of gezondheid oplevert;
- d) blootgestelde werknemer: elke werknemer die zich geheel of gedeeltelijk in een gevaarlijke zone bevindt;
- e) bediener: de werknemer(s) die tot taak heeft (hebben) een arbeidsmiddel te gebruiken.

AFDELING II**VERPLICHTINGEN VAN DE WERKGEVERS***Artikel 3***Algemene verplichtingen**

1. De werkgever neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat arbeidsmiddelen die in de onderneming en/of de inrichting ter beschikking van de werknemers worden gesteld, geschikt zijn voor het uit te voeren werk of daartoe behoorlijk zijn aangepast, zodat de veiligheid en de gezondheid van de werknemers tijdens het gebruik van deze arbeidsmiddelen kunnen worden gewaarborgd.

Bij de keuze van de arbeidsmiddelen die hij overweegt te gebruiken, houdt de werkgever rekening met de arbeidsomstandigheden en de specifieke kenmerken van de arbeid en met de in de onderneming en/of inrichting, met name op de werkplek, bestaande risico's voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers en/of de risico's die daaraan zouden kunnen worden toegevoegd door het gebruik van de desbetreffende arbeidsmiddelen.

2. Wanneer het niet mogelijk is de veiligheid en de gezondheid van de werknemers aldus volledig te waarborgen bij het gebruik van arbeidsmiddelen, treft de werkgever passende maatregelen om de risico's tot een minimum te beperken.

*Artikel 4***Voorschriften betreffende de arbeidsmiddelen**

1. Onverminderd artikel 3 moet de werkgever aanschaffen en/of gebruiken:

- a) arbeidsmiddelen die, indien zij na 31 december 1992 voor de eerste maal ter beschikking van de werknemers worden gesteld in de onderneming en/of inrichting, voldoen:
 - i) aan de bepalingen van alle communautaire richtlijnen die ter zake van toepassing zijn;
 - ii) aan de minimumvoorschriften van de bijlage voor zover andere communautaire richtlijnen niet of slechts ten dele van toepassing zijn;
- b) arbeidsmiddelen die, indien zij op 31 december 1992 reeds ter beschikking van de werknemers staan in de onderneming en/of inrichting, uiterlijk vier jaar na deze datum voldoen aan de in de bijlage opgenomen minimumvoorschriften.

2. De werkgever neemt de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de arbeidsmiddelen tijdens de gehele gebruiksduur door een adequaat onderhoud in zodanige staat worden gehouden dat zij, naar gelang van het geval, aan de bepalingen van lid 1, onder a) of onder b), voldoen.

*Artikel 5***Arbeidsmiddelen met een specifiek gevaar**

Wanneer het gebruik van een arbeidsmiddel een specifiek gevaar voor de veiligheid of de gezondheid van de werknemers kan opleveren, neemt de werkgever de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat:

- het gebruik van het arbeidsmiddel voorbehouden blijft aan werknemers die met dat gebruik belast zijn;
- de betrokken werknemers in geval van reparatie, ombouw, onderhoud of verzorging daartoe een specifieke bekwaamheid bezitten.

*Artikel 6***Voorlichting van de werknemers**

1. Onverminderd artikel 10 van Richtlijn 89/391/EEG neemt de werkgever de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de werknemers over voldoende informatie en, in voorkomend geval, over gebruiksaanwijzingen betreffende de op het werk gebruikte arbeidsmiddelen beschikken.

2. De informatie en de gebruiksaanwijzingen moeten tenminste de uit het oogpunt van veiligheid en gezondheid benodigde gegevens bevatten betreffende:

- de omstandigheden waaronder de arbeidsmiddelen dienen te worden gebruikt;
- voorzienbare abnormale situaties;
- de conclusies die in voorkomend geval kunnen worden getrokken uit de bij het gebruik van arbeidsmiddelen opgedane ervaringen.

3. De informatie en de gebruiksaanwijzingen moeten voor de betrokken werknemers begrijpelijk zijn.

*Artikel 7***Opleiding van de werknemers**

Onverminderd artikel 12 van Richtlijn 89/391/EEG neemt de werkgever de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat:

- de werknemers die tot taak hebben de arbeidsmiddelen te gebruiken een adequate opleiding ontvangen, onder meer wat betreft de risico's die dit gebruik eventueel met zich brengt;
- de in artikel 5, tweede streepje, bedoelde werknemers een adequate specifieke opleiding krijgen.

*Artikel 8***Raadpleging en medezeggenschap van de werknemers**

Overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 89/391/EEG worden de werknemers en/of hun vertegenwoordigers geraadpleegd en hebben zij medezeggenschap omtrent de materies die onder deze richtlijn, met inbegrip van de bijlage, vallen.

AFDELING III**DIVERSE BEPALINGEN***Artikel 9***Wijziging van de bijlage**

1. Toevoeging in de bijlage van extra minimumvoorschriften die van toepassing zijn op specifieke arbeidsmiddelen als bedoeld in punt 3 van de bijlage, geschiedt door de Raad volgens de procedure van artikel 118 A van het Verdrag.
2. De aanpassingen van strikt technische aard van de bijlage in verband met:
 - de vaststelling van richtlijnen op het gebied van de technische harmonisatie en normalisatie met betrekking tot arbeidsmiddelen, en/of

- de technische vooruitgang, de ontwikkeling van internationale regelingen of specificaties of van de kennis op het gebied van arbeidsmiddelen,

worden vastgesteld volgens de procedure bedoeld in artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG.

*Artikel 10***Slotbepalingen**

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 1992 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.
2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied reeds hebben vastgesteld of vaststellen.
3. De Lid-Staten brengen de Commissie om de vijf jaar verslag uit over de praktische tenuitvoerlegging van de bepalingen van deze richtlijn, onder vermelding van de standpunten van de sociale partners.

De Commissie geeft kennis van het verslag aan het Europese Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

4. De Commissie legt op gezette tijden aan het Europese Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een verslag voor over de tenuitvoerlegging van deze richtlijn, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3.

Artikel 11

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 30 november 1989.

Voor de Raad

De Voorzitter

J. P. SOISSON

BIJLAGE

MINIMUMVOORSCHRIFTEN BEDOELD IN ARTIKEL 4, LID 1, ONDER a), ii), EN ONDER b), VAN DE RICHTLIJN

1. Voorafgaande opmerking

De in deze bijlage genoemde verplichtingen zijn van toepassing met inachtneming van het bepaalde in de richtlijn en wanneer het overeenkomstige gevaar voor het betrokken arbeidsmiddel bestaat.

2. Algemene minimumvoorschriften voor de arbeidsmiddelen

- 2.1. De bedieningssystemen van een arbeidsmiddel die van invloed zijn op de veiligheid, moeten duidelijk zichtbaar en herkenbaar zijn en waar nodig op passende wijze zijn gemerkt.

De bedieningssystemen dienen zich buiten de gevaarlijke zones te bevinden, behalve zo nodig in bepaalde gevallen, en zodanig te zijn geplaatst dat de bediening geen extra gevaren met zich brengt. Zij mogen bij onopzettelijke handelingen geen gevaar opleveren.

Zo nodig moet de bediener vanaf de hoofdbedieningspost kunnen vaststellen of zich personen in de gevaarlijke zones bevinden. Indien dit onmogelijk is, moet elke inschakeling automatisch worden voorafgegaan door een veilig systeem zoals een waarschuwend geluid- en/of lichtsignaal. De blootgestelde werknemer moet de tijd en/of de middelen hebben om het gevaar dat ontstaat door het starten en/of stoppen van het arbeidsmiddel snel te ontlopen.

De bedieningssystemen moeten veilig zijn. Een storing of beschadiging van de bedieningssystemen mag niet tot een gevaarlijke situatie leiden.

- 2.2. Het in werking stellen van een arbeidsmiddel mag alleen kunnen geschieden door een opzettelijk verrichte handeling met een hiervoor bestemd bedieningssysteem.

Dit geldt ook:

- voor het opnieuw in werking stellen na stilstand, ongeacht de oorzaak daarvan;
- voor het bewerkstelligen van een belangrijke wijziging in de werking (bij voorbeeld snelheid, druk, enz.),

behalve indien dit opnieuw in werking stellen of deze wijziging geen risico voor de blootgestelde werknemers inhoudt.

Het opnieuw in werking stellen of wijzigen van de werking in het kader van het normale programma van een automatische cyclus valt niet onder dit voorschrift.

- 2.3. Elk arbeidsmiddel moet zijn voorzien van een bedieningssysteem waarmee het op veilige wijze volledig kan worden stopgezet.

Elke werkplek moet zijn voorzien van een bedieningssysteem waarmee, naar gelang van het risico, hetzij het gehele arbeidsmiddel, hetzij een deel daarvan kan worden stilgelegd, zodat het arbeidsmiddel in veilige toestand is. De stopopdracht aan het arbeidsmiddel moet voorrang hebben op startopdrachten. Wanneer het arbeidsmiddel of de gevaarlijke onderdelen ervan tot stilstand zijn gekomen, moet de energievoorziening van de betrokken aandrijfmechanismen onderbroken zijn.

- 2.4. Indien dit nodig is met het oog op de gevaren van het arbeidsmiddel en de normale uitschakeltijd, moet een arbeidsmiddel voorzien zijn van een noodstopinrichting.

- 2.5. Een arbeidsmiddel dat gevaar van vallende of wegschietende voorwerpen oplevert, moet zijn voorzien van geschikte veiligheidsinrichtingen die op dat gevaar zijn afgestemd.

Een arbeidsmiddel dat gevaar van gas-, damp- of stofontwikkeling dan wel het vrijkomen van vloeistoffen oplevert, moet zijn voorzien van geschikte opvang- en/of afvoerinrichtingen nabij de bron van die gevaren.

- 2.6. Arbeidsmiddelen en hun onderdelen moeten door bevestiging of met andere middelen gestabiliseerd zijn, indien zulks noodzakelijk is voor de veiligheid of de gezondheid van de werknemers.

- 2.7. Indien het risico bestaat dat delen van het arbeidsmiddel uiteenspringen of breken, waardoor reële gevaren voor de veiligheid of de gezondheid van de werknemers zouden kunnen ontstaan, moeten passende beveiligingsmaatregelen worden genomen.

- 2.8. Wanneer bij bewegende delen van een arbeidsmiddel het risico bestaat van mechanisch contact waardoor zich ongelukken zouden kunnen voordoen, moeten zij zijn uitgerust met schermen of inrichtingen waarmee de toegang tot de gevaarlijke zones wordt verhinderd of de bewegingen van gevaarlijke delen worden stilgezet voordat de gevaarlijke zones worden bereikt.

De schermen en beveiligingsinrichtingen:

- moeten stevig zijn uitgevoerd,
- mogen geen bijkomende gevaren met zich brengen,
- mogen niet op een eenvoudige wijze omzeild of buiten werking kunnen worden gesteld,
- moeten voldoende ver van de gevaarlijke zone verwijderd zijn,
- moeten het zicht op het verloop van het werk zo min mogelijk belemmeren,
- moeten de noodzakelijke handelingen voor het aanbrengen en/of de vervanging van de delen alsmede voor de verzorgingswerkzaamheden mogelijk maken, waarbij de toegang wordt beperkt tot de sector waar het werk moet worden verricht en, zo mogelijk, demontage van het scherm of de beveiligingsinrichting niet nodig is.

- 2.9. De werk- en onderhoudspunten van een arbeidsmiddel moeten voor de te verrichten werkzaamheden voldoende zijn verlicht.
- 2.10. Delen van een arbeidsmiddel met een hoge of zeer lage temperatuur moeten zo nodig tegen gevaar van aanraking of nabijheid van werknemers zijn beveiligd.
- 2.11. De alarmsignalen van het arbeidsmiddel moeten gemakkelijk en zonder onduidelijkheid waarneembaar en te begrijpen zijn.
- 2.12. Een arbeidsmiddel mag niet worden gebruikt voor bewerkingen en onder omstandigheden waarvoor het niet geschikt is.
- 2.13. Onderhoudswerkzaamheden moeten kunnen plaatsvinden wanneer het arbeidsmiddel uitgeschakeld is. Indien dat niet mogelijk is, moeten er passende beveiligingsmaatregelen voor het verrichten van deze werkzaamheden kunnen worden genomen of moeten de werkzaamheden buiten de gevaarlijke zones kunnen plaatsvinden.
- Bij arbeidsmiddelen horende onderhoudsboekjes dienen consequent te worden bijgehouden.
- 2.14. Elk arbeidsmiddel moet zijn voorzien van duidelijk identificeerbare inrichtingen waarmee het van elk van zijn krachtbronnen kan worden losgekoppeld.
- De herverbinding mag geen gevaar voor de betrokken werknemers opleveren.
- 2.15. Arbeidsmiddelen moeten zijn voorzien van de waarschuwingen en signaleringen die noodzakelijk zijn voor de veiligheid van de werknemers.
- 2.16. Voor het verrichten van productie-, afstel- en onderhoudswerkzaamheden met of aan de arbeidsmiddelen moeten de werknemers onder voortdurend veilige omstandigheden alle nodige punten kunnen bereiken.
- 2.17. Elk arbeidsmiddel moet de werknemers op passende wijze beschermen tegen de gevaren van brand of verhitting van de arbeidsmiddelen, gas-, stof- of dampontwikkeling dan wel het vrijkomen van vloeistoffen of andere stoffen die in het arbeidsmiddel worden gebruikt of opgeslagen.
- 2.18. Elk arbeidsmiddel moet op passende wijze voorkomen dat er risico van ontploffing van het arbeidsmiddel of van in het arbeidsmiddel vrijkomende, gebruikte of opgeslagen stoffen bestaat.
- 2.19. Elk arbeidsmiddel moet de blootgestelde werknemers op passende wijze beschermen tegen het gevaar van rechtstreeks of indirect contact met elektriciteit.

3. **Extra minimumvoorschriften voor specifieke arbeidsmiddelen**

Overeenkomstig artikel 9, lid 1, van de richtlijn.

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 30 november 1989

betreffende de minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers

(derde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG)

(89/656/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 118 A,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾, ingediend na raadpleging van het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats,

In samenwerking met het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat in artikel 118 A van het Verdrag wordt bepaald dat de Raad door middel van richtlijnen minimumvoorschriften vaststelt om de verbetering van met name het arbeidsmilieu te bevorderen, ten einde een hogere graad van bescherming van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te waarborgen;

Overwegende dat volgens dit artikel in deze richtlijnen wordt vermeden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat zij oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen zouden kunnen hinderen;

Overwegende dat de mededeling van de Commissie over haar programma inzake de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk ⁽⁴⁾ voorziet in de vaststelling van een richtlijn betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen op het werk;

Overwegende dat de Raad in zijn resolutie van 21 december 1987 betreffende de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op de arbeidsplaats ⁽⁵⁾ nota heeft genomen van het voorstellen van de Commissie om hem op korte termijn minimumvoorschriften voor te leggen betreffende de organisatie van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op de arbeidsplaats;

Overwegende dat de naleving van de minimumvoorschriften die een hogere graad van bescherming en gezondheid kunnen garanderen bij het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, een vereiste is voor het waarborgen van veiligheid en gezondheid van de werknemers;

Overwegende dat deze richtlijn een bijzondere richtlijn is in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van werknemers op het werk ⁽⁶⁾; dat de bepalingen van die richtlijn daarom ten volle gelden voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers, onverminderd dwingend en/of specifieke bepalingen die in deze richtlijn zijn opgenomen;

Overwegende dat deze richtlijn een concreet element vormt in het kader van de verwezenlijking van de sociale dimensie van de interne markt;

Overwegende dat de collectieve beschermingsmaatregelen voorrang moeten hebben ten opzichte van de persoonlijke beschermingsmiddelen; dat de werkgever gehouden is veiligheidsvoorzieningen te installeren en veiligheidsmaatregelen te treffen;

Overwegende dat de voorschriften van deze richtlijn geen wijzigingen kunnen inhouden voor de persoonlijke beschermingsmiddelen die in overeenstemming zijn met de communautaire richtlijnen betreffende hun ontwerp en constructie op het gebied van de veiligheid en gezondheid, ten opzichte van de voorschriften van diezelfde richtlijnen;

Overwegende dat dient te worden voorzien in aanwijzingen die de Lid-Staten kunnen hanteren bij de vaststelling van de algemene regels betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen;

Overwegende dat het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats krachtens Besluit 74/325/EEG ⁽⁷⁾, laatstelijk gewijzigd bij de Toetredingsakte van 1985, door de Commissie geraadpleegd wordt voor het uitwerken van voorstellen op dit gebied,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

AFDELING I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Doel

1. In deze richtlijn, die de derde bijzondere richtlijn is in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG,

⁽⁶⁾ PB nr. L 183 van 29. 6. 1989, blz. 1.

⁽⁷⁾ PB nr. L 185 van 9. 7. 1974, blz. 15.

⁽¹⁾ PB nr. C 161 van 20. 6. 1988, blz. 1;
PB nr. C 115 van 8. 5. 1989, blz. 27, en
PB nr. C 287 van 15. 11. 1989, blz. 11.

⁽²⁾ PB nr. C 12 van 16. 1. 1989, blz. 92, en
PB nr. C 256 van 9. 10. 1989, blz. 61.

⁽³⁾ PB nr. C 318 van 12. 12. 1988, blz. 30.

⁽⁴⁾ PB nr. C 28 van 3. 2. 1988, blz. 3.

⁽⁵⁾ PB nr. C 28 van 3. 2. 1988, blz. 1.

worden minimumvoorschriften vastgesteld inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers.

2. De bepalingen van Richtlijn 89/391/EEG gelden ten volle voor het gehele in lid 1 bedoelde terrein, onverminderd dwingend en/of specifieke bepalingen die in deze richtlijn zijn opgenomen.

Artikel 2

Definitie

1. In deze richtlijn wordt verstaan onder persoonlijk beschermingsmiddel, iedere uitrusting die bestemd is om door de werknemer gedragen of vastgehouden te worden ten einde hem te beschermen tegen een of meer risico's die zijn veiligheid of gezondheid op het werk kunnen bedreigen, alsmede alle aanvullingen of accessoires die daartoe kunnen bijdragen.

2. Uitgesloten van de in lid 1 bedoelde definitie zijn:

- a) gewone en uniforme werkkleding die niet specifiek bedoeld is om de veiligheid en de gezondheid van de werknemer te beschermen;
- b) uitrustingen van de eerste-hulp- en reddingsdiensten;
- c) persoonlijke beschermingsmiddelen van militairen, politiebeambten en personeel van ordediensten;
- d) persoonlijke beschermingsmiddelen van wegvervoermiddelen;
- e) sportuitrusting;
- f) zelfverdedigings- of afschrikkingsmateriaal;
- g) draagbare apparaten voor het opsporen en signaleren van risico's en belastingsfactoren.

Artikel 3

Algemene regel

Persoonlijke beschermingsmiddelen moeten worden gebruikt wanneer de risico's niet vermeden of voldoende beperkt kunnen worden met collectieve technische beschermingsmiddelen of met maatregelen, methoden of procedés op het gebied van de arbeidsorganisatie.

AFDELING II

VERPLICHTINGEN VAN DE WERKGEVERS

Artikel 4

Algemene bepalingen

1. Een persoonlijk beschermingsmiddel moet in overeenstemming zijn met de desbetreffende communautaire bepalingen inzake ontwerp en constructie op het gebied van veiligheid en gezondheid.

In alle gevallen moet een persoonlijk beschermingsmiddel:

- a) geschikt zijn voor de te vermijden risico's, zonder zelf een vergroot risico in te houden;
- b) beantwoorden aan de bestaande omstandigheden op de arbeidsplaats;
- c) afgestemd zijn op de ergonomische eisen en de vereisten met betrekking tot de gezondheid van de werknemer;
- d) na de nodige aanpassingen geschikt zijn voor de draager.

2. Indien allerlei risico's het tegelijkertijd dragen van meer dan één persoonlijk beschermingsmiddel noodzakelijk maken, moeten deze op elkaar zijn afgestemd en doeltreffend blijven tegen het (de) betrokken risico('s).

3. De omstandigheden waaronder een persoonlijk beschermingsmiddel gebruikt moet worden, met name wat betreft de duur van het dragen, worden bepaald afhankelijk van de ernst van het risico, de frequentie van de blootstelling aan het risico en de kenmerken van de werkplek van iedere werknemer afzonderlijk, alsmede van de doeltreffendheid van het persoonlijke beschermingsmiddel.

4. Een persoonlijk beschermingsmiddel is in beginsel bestemd voor gebruik door één persoon.

Indien de omstandigheden vereisen dat een persoonlijk beschermingsmiddel door meer dan één persoon gebruikt wordt, moeten passende maatregelen worden genomen, opdat een dergelijk gebruik geen gezondheids- of hygiëneproblemen oplevert voor de onderscheiden gebruikers.

5. Adequate gegevens over ieder persoonlijk beschermingsmiddel die nodig zijn voor de toepassing van lid 1 en lid 2, moeten in het bedrijf en/of de inrichting beschikbaar zijn en eventueel worden doorgegeven.

6. De persoonlijke beschermingsmiddelen moeten gratis ter beschikking worden gesteld door de werkgever; deze moet zorgen voor onderhoud, reparaties en de noodzakelijke vervangingen voor het goed functioneren en de bevredigende hygiënische toestand ervan.

De Lid-Staten kunnen evenwel, overeenkomstig hun nationale gebruiken, bepalen dat de werknemers verzocht wordt bij te dragen in de kosten van bepaalde persoonlijke beschermingsmiddelen in omstandigheden waarin deze niet uitsluitend op het werk worden gebruikt.

7. De werkgever deelt de werknemer van tevoren mede tegen welke risico's het dragen van het persoonlijke beschermingsmiddel hem beschermt.

8. De werkgever zorgt voor een opleiding en organiseert, in voorkomend geval, een trainingscursus voor het gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen.

9. De persoonlijke beschermingsmiddelen mogen, behoudens in bijzondere en uitzonderingsgevallen, slechts voor de beoogde doeleinden worden gebruikt.

Zij moeten worden gebruikt overeenkomstig de gebruiksaanwijzing.

De gebruiksaanwijzing moet begrijpelijk zijn voor de werknemers.

Artikel 5

Beoordeling van het persoonlijke beschermingsmiddel

1. Alvorens een persoonlijk beschermingsmiddel te kiezen moet de werkgever een beoordeling maken van de uitrusting die hij van plan is te gebruiken, om na te gaan in hoeverre deze beantwoordt aan de in artikel 4, leden 1 en 2, gestelde voorwaarden.

Deze beoordeling omvat:

- a) een analyse en een evaluatie van de risico's die niet met andere middelen vermeden kunnen worden;
- b) de omschrijving van de kenmerken die de persoonlijke beschermingsmiddelen moeten bezitten om de onder a) vermelde risico's te kunnen ondervangen, rekening houdend met eventuele risicobronnen die de persoonlijke beschermingsmiddelen zelf kunnen vormen;
- c) de evaluatie van de kenmerken van de betrokken persoonlijke beschermingsmiddelen die beschikbaar zijn, vergeleken met de onder b) bedoelde kenmerken.

2. De in lid 1 bedoelde beoordeling moet herzien worden al naar gelang de veranderingen in de onderdelen waaruit deze bestaat.

Artikel 6 (*)

Regels inzake gebruik

1. Onverminderd de artikelen 3, 4 en 5 dragen de Lid-Staten er zorg voor dat er algemene regels voor het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen worden vastgesteld en/of regels betreffende de gevallen en situaties waarin de werkgever de persoonlijke beschermingsmiddelen moet verschaffen, rekening houdend met de communautaire voorschriften inzake het vrije verkeer daarvan.

In deze regels worden met name vermeld de omstandigheden of de risicosituaties waarin, onverminderd de prioriteit die collectieve beschermingsmiddelen hebben, het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen noodzakelijk is.

De bijlagen I, II en III, die van indicatieve aard zijn, bevatten nuttige aanwijzingen voor het vaststellen van deze regels.

2. De Lid-Staten houden bij de aanpassing van de in lid 1 bedoelde regels rekening met significante wijzigingen die zich

(*) Zie de mededeling van de Commissie (PB nr. C 328 van 30. 12. 1989, blz. 3).

door de technische evolutie kunnen voordoen met betrekking tot risico's, collectieve beschermingsmiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen.

3. De Lid-Staten raadplegen van tevoren de organisaties van de sociale partners over de in de leden 1 en 2 bedoelde regels.

Artikel 7

Voorlichting van de werknemers

Onverminderd artikel 10 van Richtlijn 89/391/EEG worden de werknemers en/of hun vertegenwoordigers voorgelicht over alle maatregelen met betrekking tot de veiligheid en de gezondheid van de werknemers die moeten worden getroffen bij gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers op de werkplek.

Artikel 8

Raadpleging en medezeggenschap van de werknemers

Overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 89/391/EEG worden de werknemers en/of hun vertegenwoordigers geraadpleegd en hebben zij medezeggenschap omtrent de materies die onder deze richtlijn, met inbegrip van de bijlagen, vallen.

AFDELING III

DIVERSE BEPALINGEN

Artikel 9

Aanpassing van de bijlagen

De aanpassingen van strikt technische aard van de bijlagen I, II en III in verband met:

- de vaststelling van richtlijnen op het gebied van de technische harmonisatie en normalisatie met betrekking tot de persoonlijke beschermingsmiddelen, en/of
- de technische vooruitgang, de ontwikkeling van internationale regelingen of specificaties of van de kennis op het gebied van persoonlijke beschermingsmiddelen,

worden vastgesteld volgens de procedure bedoeld in artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG.

Artikel 10

Slotbepalingen

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 1992 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mede, die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied reeds hebben vastgesteld of vaststellen.

3. De Lid-Staten brengen de Commissie om de vijf jaar verslag uit over de praktische tenuitvoerlegging van de bepalingen van deze richtlijn, onder vermelding van de standpunten van de sociale partners.

De Commissie geeft kennis van het verslag aan het Europese Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

4. De Commissie legt op gezette tijden aan het Europese Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité

een verslag voor over de tenuitvoerlegging van deze richtlijn, met inachtneming van de leden 1, 2 en 3.

Artikel 11

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 30 november 1989.

Voor de Raad

De Voorzitter

J. P. SOISSON

BIJLAGE I

INDICATIEF SCHEMA VOOR DE INVENTARISATIE VAN DE RISICO'S MET HET OOG OP HET GEBRUIK VAN PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

[illegible]

BIJLAGE II

INDICATIEVE EN NIET-VOLLEDIGE LIJST VAN PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

HOOFDBESCHERMING

- Veiligheidshelmen voor industrieel gebruik (mijnbouw, in de bouw en verschillende industrieën).
- Lichte hoofddeksels ter bescherming van de hoofdhuid (mutsen, kappen, petten, haarnetjes, met of zonder klep).
- Beschermende hoofddeksels (mutsen, petten, zuidwesters, enz., van stof, gecoate weefsels, enz.).

GEHOORBESCHERMING

- Oorpluggen en -doppen.
- Helmen (de oren omsluitend).
- Oorschelpen voor gebruik in combinatie met veiligheidshelmen.
- Oorkappen met aansluiting voor LF-ringleiding.
- Gehoorbeschermingsmiddelen die met communicatieapparatuur zijn uitgerust.

OOG- EN GEZICHTSBESCHERMING

- Brillen met veren.
- Ruimtezichtbrillen.
- Brillen ter bescherming tegen röntgenstraling, laserstraling, ultraviolette, infrarode en zichtbare straling.
- Gelaatsschermen.
- Lashelmen en -kappen (met de hand vast te houden, met hoofdband of op veiligheidshelm monteerbaar).

BESCHERMING VAN DE ADEMHALINGSWEGEN

- Filtermaskers ter bescherming tegen stof, tegen gasen en tegen radioactieve stofdeeltjes.
- Van de omgevingslucht onafhankelijke ademhalingstoestellen met luchttoevoer.
- Ademhalingstoestellen met opklapbaar lasmasker.
- Ademhalingstoestellen en uitrusting voor duikers.
- Duikerpakken.

HAND- EN ARMBESCHERMING

- Handschoenen:
 - ter bescherming tegen mechanische invloeden (stekende en snijdende voorwerpen, trillingen, enz.);
 - ter bescherming tegen chemische invloeden;
 - voor elektriciens, en antithermische.
- Wanten.
- Vingerlingen.
- Armbeschermers.
- Polsriemen.
- Vuisthandschoenen.
- Handleren.

VOET- EN BEENBESCHERMING

- Lage schoenen, hoge schoenen, kuitlaarzen, veiligheidslaarzen.
- Schoenen met veter- of haaksluitingen die snel geopend kunnen worden.

- Schoenen met extra neusversterking.
- Schoenen en overschoenen met hittewerend onderwerk.
- Schoenen, laarzen en overlaarzen ter bescherming tegen hitte.
- Schoenen, laarzen en overlaarzen ter bescherming tegen koude.
- Schoenen, laarzen en overlaarzen ter bescherming tegen trillingen.
- Antistatische schoenen, laarzen en overlaarzen.
- Isolerende schoenen, laarzen en overlaarzen.
- Veiligheidslaarzen voor het werken met kettingzagen.
- Klompen.
- Kniebeschermers.
- Losse wreefbeschermers.
- Beenkappen.
- Losse zolen (hittewerend, ondoordringbaar voor scherpe voorwerpen of transpiratiewerend).
- Afneembare noppen, spikes en dergelijke voor het lopen op beijzelde, besneeuwde of gladde oppervlakken.

HUIDBESCHERMING

- Huidbeschermende crèmes.

BESCHERMING VAN ROMP EN BUIKSTREEK

- Vesten, jassen en voorschoten ter bescherming tegen mechanische invloeden (scherpe voorwerpen, metaalspatten, enz.).
- Vesten, jassen en voorschoten ter bescherming tegen chemische invloeden.
- Verwarmde vesten.
- Reddingsvesten.
- Röntgenschorten.
- Steungordels voor de romp.

BESCHERMING VAN HET GEHELE LICHAAM

- Valbeveiliging
 - Lijnklemmen (volledige uitrusting met alle noodzakelijke toebehoren).
 - Valstopapparaten (volledige uitrusting met alle noodzakelijke toebehoren).
 - Gordels (veiligheidsharnas).
- Beschermende kleding
 - Veiligheidskleding (tweedelige pakken, overalls).
 - Kleding ter bescherming tegen mechanische invloeden (stekende en snijdende voorwerpen, enz.).
 - Kleding ter bescherming tegen chemische invloeden.
 - Kleding ter bescherming tegen metaalspatten en infrarode straling.
 - Kleding ter bescherming tegen hitte.
 - Kleding ter bescherming tegen koude.
 - Kleding ter bescherming tegen radioactieve besmetting.
 - Kleding ter bescherming tegen stof.
 - Kleding ter bescherming tegen gassen.
 - Reflecterende kleding en toebehoren (armbanden, handschoenen, enz.) in signaalkleuren.
 - Beschermende kappen.

BIJLAGE III

**INDICATIEVE EN NIET-VOLLEDIGE LIJST VAN ACTIVITEITEN EN SECTOREN VAN
ACTIVITEITEN WAARVOOR HET TER BESCHIKKING STELLEN VAN PERSOONLIJKE
BESCHERMINGSMIDDELEN NOODZAKELIJK KAN ZIJN****1. BESCHERMING VAN HET HOOFD (BESCHERMING VAN DE SCHEDEL)****Veiligheidshelmen**

- Bouwnijverheid — met name activiteiten op, onder of in de nabijheid van stellingen en hooggelegen werkplekken, be- en ontkistingswerkzaamheden, montage en plaatsing, opbouwen van stellingen en afbraak.
- Werkzaamheden op metalen bruggen, hoge metalen gebouwen, palen, torens, waterbouwkundige werken van staal, hoogovens, staalfabrieken, walserijen, grote containers, leidingen met grote diameter, verwarmingsinstallaties en elektrische centrales.
- Werkzaamheden in schachten, sleuven, putten en galerijen.
- Grondwerkzaamheden en werkzaamheden in rotsen.
- Werkzaamheden in ondergrondse winningen, steengroeven, dagbouw en verplaatsing van slakkenbergen.
- Hanteren van schiethamers.
- Werkzaamheden met explosieven.
- Werkzaamheden in liften, op hefwerktuigen, kranen en transportmiddelen.
- Werkzaamheden in de installaties van hoogovens, directe reductie, staalfabrieken, walserijen, metaalverwerkende fabrieken, smederijen, perserijen en gieterijen.
- Werkzaamheden in industriële ovens, containers, apparaten, silo's, vultrechters en leidingen.
- Werkzaamheden in de scheepsbouw.
- Rangeren.
- Werkzaamheden in slachthuizen.

2. BESCHERMING VAN DE VOETEN**Beschermend schoeisel met ondoordringbare zool**

- Werkzaamheden in de sector ruwbouw, weg- en waterbouw.
- Werkzaamheden op stellingen.
- Sloopwerkzaamheden.
- Werkzaamheden in de betonconstructie en met geprefabriceerde elementen met bekisting en ont-kisting.
- Werkzaamheden op bouwterreinen en opslagplaatsen.
- Dakbedekkingswerkzaamheden.

Beschermend schoeisel zonder ondoordringbare zool

- Werkzaamheden op metalen bruggen, hoge metalen gebouwen, palen, torens, in liften, waterbouwkundige stalen constructies, installaties van hoogovens, staalfabrieken, walserijen, grote containers, leidingen met een grote diameter, op kranen, verwarmingsinstallaties en elektrische centrales.
- Werkzaamheden bij het bouwen van ovens, montage van verwarmingsinstallaties, ventilatie-installaties en metaalconstructies.
- Verbouwings- en onderhoudswerkzaamheden.
- Werkzaamheden in hoogoveninstallaties, directe reductie, staalfabrieken, walserijen, metaalfabrieken, smederijen, perserijen, warmwalserijen en draadfabrieken.
- Werkzaamheden in steengroeven, dagbouw en verplaatsing van slakkenbergen.
- Verwerking van steen.
- Fabricage, hantering en behandeling van vlak en hol glas.
- Hantering van matrijzen in de keramische industrie.
- Bekledingswerkzaamheden dicht bij de oven in de keramische industrie.

- Matrijzen in de zware keramische industrie en in de industrie van bouwmaterialen.
- Transport en opslag.
- Hantering van stukken diepgevroren vlees en metalen conservenvaten.
- Werkzaamheden in de scheepsbouw.
- Rangeren.

Veiligheidsschoeisel met hak of gecompenseerde zool en ondoordringbare zool

- Dakbedekkingswerkzaamheden.

Veiligheidsschoeisel met thermische isolatiezool

- Werkzaamheden op en met hete of zeer koude massa's.

Gemakkelijk uit te trekken veiligheidsschoeisel

- In geval van risico van binnendringen van smeltende massa's.

3. OOG- EN GEZICHTSBESCHERMING

Beschermende bril, panelen of gelaatsschermen

- Las-, schuur- en snijwerkzaamheden.
- Boor- en afbraamwerkzaamheden.
- Houwen en behandelen van stenen.
- Het werken met schiethamers.
- Gebruik van verspanende machines bij de verwerking van materialen welke korte spaanders opleveren.
- Perswerkzaamheden.
- Verwijderen en fragmenteren van scherven.
- Opspuiten van schuurgranulaat.
- Hanteren van zuren en alkalische produkten, desinfectiemiddelen en corrosieve reinigingsmiddelen.
- Hanteren van spuitinstallaties.
- Hanteren van smeltende massa's en verblijf in de nabijheid daarvan.
- Werkzaamheden in een omgeving met stralingswarmte.
- Werkzaamheden met laser.

4. ADEMBESCHERMING

Apparaten voor bescherming van de ademhalingswegen

- Werkzaamheden in containers, nauwe ruimten en met gas verwarmde industrieovens zodat er risico's kunnen bestaan voor gasvergiftiging of voor zuurstofgebrek.
- Werkzaamheden aan de ovenmond van hoogovens.
- Werkzaamheden in de nabijheid van convertors en gasleidingen van hoogovens.
- Werkzaamheden in de nabijheid van gietpannen wanneer dampen van zware metalen kunnen vrijkomen.
- Werkzaamheden bij het bekleden van ovens en pannen wanneer stof kan vrijkomen.
- Schilderen met de verfspuit zonder voldoende ventilatie.
- Werkzaamheden in putten, kanalen en andere ondergrondse constructies van het rioleringsstelsel.
- Werkzaamheden in koelinstallaties waar een risico bestaat van ontwijken van koelvloeistof.

5. GEHOORBESCHERMING

Gehoorbeschermers

- Gebruik van metaalpersen.
- Werkzaamheden waarbij persluchtinstallaties worden gebruikt.

- Werkzaamheden van bodempersoneel op de luchthavens.
- Heien.
- Hout- en textielbewerking.

6. BESCHERMING VAN DE ROMP, DE ARMEN EN DE HANDEN

Beschermende uitrusting

- Hanteren van zuren en alkaliën, desinfectiemiddelen en corrosieve reinigingsprodukten.
- Hanteren van hete massa's of aanwezigheid in de nabijheid daarvan en in warme omgeving.
- Hanteren van vlak glas.
- Zandstralen.
- Werkzaamheden in koelkamers.

Moeilijk ontvlambare beschermende kleding

- Laswerkzaamheden in nauwe ruimte.

Ondoordringbare voorschoten

- Uitbenen en versnijden.
- Werken met een mes wanneer het mes op het lichaam gericht is.

Leren voorschoten

- Laswerkzaamheden.
- Smeden.
- Gieten.

Mouw ter bescherming van de onderarm

- Uitbenen en versnijden.

Handschoenen

- Laswerkzaamheden.
- Hanteren van voorwerpen met scherpe kanten, maar niet bij het gebruik van machines wanneer het gevaar bestaat dat de handschoen daarin blijft vastzitten.
- Hanteren in de open lucht van zuren en alkaliën.

Handschoenen van gevlochten metaal

- Uitbenen en versnijden.
- Regelmatig gebruik van messen in de produktie en in slachthuizen.
- Vervangen van messen in snijmachines.

7. KLEDING TER BESCHERMING TEGEN SLECHTE WEERSOMSTANDIGHEDEN

- Werkzaamheden in de open lucht bij regen of koude.

8. VEILIGHEIDSKLEDING

- Werkzaamheden waarbij de personen bijtijds opgemerkt moeten worden.

9. BESCHERMING TEGEN VALLEN (VEILIGHEIDSHARNAS)

- Werkzaamheden op stellingen.
- Monteren van geprefabriceerde onderdelen.
- Werkzaamheden op palen.

10. BESCHERMING DOOR AANLIJNEN

- Werkzaamheden in op grote hoogte hangende kraancabines.
- Werkzaamheden in stuurcabines van overslaginstallaties.
- Werkzaamheden op hooggelegen platformen van boortorens.
- Werkzaamheden in putten en leidingen.

11. BESCHERMINGSMIDDELEN VOOR DE HUID

- Verwerking van pleistermateriaal.
 - Looien.
-

BESLUIT VAN DE RAAD

van 18 december 1989

tot vaststelling van een actieprogramma ter bevordering van de innovatie op het gebied van de beroepsopleiding in verband met de technologische verandering in de Europese Gemeenschap (Eurotecnet)

(89/657/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 128,

Gelet op Besluit 63/266/EEG van de Raad van 2 april 1963 houdende vaststelling van de algemene beginselen voor de toepassing van een gemeenschappelijk beleid met betrekking tot de beroepsopleiding⁽¹⁾, inzonderheid op het tweede, vijfde, zesde, zevende, negende en tiende beginsel,

Gezien het voorstel van de Commissie⁽²⁾, opgesteld na raadpleging van het Raadgevend Comité voor de beroepsopleiding,

Gezien het advies van het Europese Parlement⁽³⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽⁴⁾,

Overwegende dat de Europese Raad in de bijeenkomsten van Londen op 5 en 6 december 1986 en Madrid op 26 en 27 juni 1989 heeft benadrukt dat het van belang is communautaire acties op te zetten ter verbetering van de opleiding en dat de ontwikkeling van het menselijk potentieel door middel van opleiding van fundamenteel belang is voor de economische en sociale ontwikkeling;

Overwegende dat de Raad in zijn resolutie van 22 december 1986 betreffende een actieprogramma voor werkgelegenheidsgroei⁽⁵⁾ de verbetering van de beroepsopleiding, het optrekken van de kwalificatieniveaus en de versterking van de samenwerking tussen de sociale partners als onmisbaar voor de groei van de werkgelegenheid heeft beschouwd;

Overwegende dat de Raad in zijn resolutie van 5 juni 1989 inzake voortgezette beroepsopleiding⁽⁶⁾ heeft gewezen op de essentiële rol van de voortgezette beroepsopleiding voor de benutting van het menselijk potentieel met het oog op de voltooiing van de interne markt;

Overwegende dat in een gezamenlijk advies, dat in het kader van de sociale dialoog op 6 maart 1987 is opgesteld, de noodzaak is beklemtoond van een goede opleiding van werknemers en bedrijfsleiders in de nieuwe technologieën;

Overwegende dat de Raad in Besluit 87/569/EEG⁽⁷⁾ een actieprogramma voor de beroepsopleiding van jongeren en hun voorbereiding op het leven als volwassene en in een beroep heeft vastgesteld, waarin werd gewezen op de noodzaak het vermogen tot aanpassing van de systemen van beroepsopleiding aan een snelle technologische, economische en sociale ontwikkeling te ontwikkelen;

Overwegende dat de Raad in Besluit 89/27/EEG⁽⁸⁾ (Comett-programma) opnieuw uitdrukking heeft gegeven aan zijn gehechtheid aan het concept van samenwerking tussen universiteit en onderneming bij de beroepsopleiding op het gebied van de geavanceerde technologieën;

Overwegende dat de technologische en industriële samenwerking op het gebied van onderzoek en ontwikkeling het onderwerp vormt van Beschikking 88/279/EEG⁽⁹⁾ (Esprit), Besluit 85/196/EEG⁽¹⁰⁾ (Brite) (Euram), Beschikking 88/419/EEG⁽¹¹⁾ (Science), Beschikking 88/417/EEG⁽¹²⁾ (Delta) en Beschikking 89/286/EEG⁽¹³⁾ (Sprint);

Overwegende dat er naast de door de Raad aanvaarde instrumenten aanvullende maatregelen dienen te worden genomen om het aanpassingsvermogen van de systemen van beroepsopleiding aan de technologische veranderingen te stimuleren en om bij te dragen tot de verwezenlijking van het beginsel van de economische en sociale samenhang;

Overwegende dat in het werkprogramma voor de Commissie voor de periode 1985—1988, vervat in een mededeling van de Commissie aan de Raad van 18 april 1985, ingediend in aansluiting op de resolutie van de Raad van 2 juni 1983 betreffende de maatregelen inzake de beroepsopleiding voor de nieuwe informatietechnologieën⁽¹⁴⁾ het belang is aangetoond van een ontwikkeling van de samenwerking tussen de Lid-Staten ten einde nuttig gebruik te maken van de mogelijkheden die worden geboden door de nieuwe technologieën in de systemen van beroepsopleiding;

Overwegende dat het nut van de technologische vooruitgang voor de ondernemingen afhankelijk is van de mogelijkheid tot aanpassing van de kwalificaties en de zin voor initiatief van de werknemers; dat de communautaire initiatieven gericht op het optimaliseren, in het kader van dit programma, van het menselijk potentieel en van de investeringen in de

⁽¹⁾ PB nr. 63 van 20. 4. 1963, blz. 1338/63.

⁽²⁾ PB nr. C 242 van 22. 9. 1989, blz. 7.

⁽³⁾ PB nr. C 323 van 27. 12. 1989.

⁽⁴⁾ PB nr. C 329 van 30. 12. 1989.

⁽⁵⁾ PB nr. C 340 van 31. 12. 1986, blz. 2.

⁽⁶⁾ PB nr. C 148 van 15. 6. 1989, blz. 1.

⁽⁷⁾ PB nr. L 346 van 16. 12. 1987, blz. 31.

⁽⁸⁾ PB nr. L 13 van 17. 1. 1989, blz. 28.

⁽⁹⁾ PB nr. L 118 van 6. 5. 1988, blz. 32.

⁽¹⁰⁾ PB nr. L 83 van 25. 3. 1985, blz. 8.

⁽¹¹⁾ PB nr. L 206 van 30. 7. 1988, blz. 34.

⁽¹²⁾ PB nr. L 206 van 30. 7. 1988, blz. 20.

⁽¹³⁾ PB nr. L 112 van 25. 4. 1989, blz. 12.

⁽¹⁴⁾ PB nr. C 166 van 25. 6. 1983, blz. 1.

beroepsopleiding dienen te worden geïntensiveerd; dat de beroepsopleiding een belangrijke rol speelt in de strategie voor de verwezenlijking van de interne markt;

Overwegende dat in aansluiting op de resolutie van de Raad van 3 november 1986 betreffende het actieprogramma voor kleine en middelgrote ondernemingen ⁽¹⁾ deze ondernemingen dienen te worden betrokken bij de uitvoering van dit programma en de verspreiding van de verkregen resultaten;

Overwegende de hernieuwde verzoeken van de sociale partners op communautair niveau om volledig te worden betrokken bij de tenuitvoerlegging van dergelijke programma's,

BESLUIT:

Artikel 1

Vaststelling van het Eurotecnet-programma

1. Bij dit besluit wordt het actieprogramma van de Europese Gemeenschap ter bevordering van de innovatie op het gebied van de beroepsopleiding in verband met de technologische verandering vastgesteld.

2. Het programma, hierna „Eurotecnet-programma” te noemen, wordt ten uitvoer gelegd voor een periode van vijf jaar ingaande op 1 januari 1990.

Artikel 2

Doel

Doel van het Eurotecnet-programma is de bevordering van de innovatie op het gebied van de basis- en de voortgezette beroepsopleiding om rekening te houden met de huidige en komende technologische veranderingen en de weerslag daarvan op de werkgelegenheid, beroepsarbeid en benodigde kwalificaties en bekwaamheden.

Artikel 3

Inhoud

Het Eurotecnet-programma omvat:

- een netwerk van nationale of transnationale innoverende projecten, waarin rekening is gehouden met een in artikel 4 omschreven gemeenschappelijk richtsnoerenkader en dat tot doel heeft de beleidsmaatregelen en systemen van beroepsopleiding op het gebied van de nieuwe technologieën in de Lid-Staten te ontwikkelen en te verbeteren;
- een reeks, in de artikelen 5 en 6 en in de bijlage nader aangegeven, communautaire maatregelen ter ondersteuning en aanvulling van de door en in de Lid-Staten getroffen maatregelen.

⁽¹⁾ PB nr. C 287 van 14. 11. 1986, blz. 1.

Artikel 4

Gemeenschappelijk richtsnoerenkader

1. Met het in artikel 3, onder a), bedoelde gemeenschappelijk richtsnoerenkader worden de volgende doelstellingen beoogd:

- het uitbreiden van de samenwerking van de openbare en particuliere instanties op alle niveaus;
 - het analyseren van de weerslag van de technologische verandering op kwalificaties en bekwaamheden van de betrokken groepen, zoals leidinggevend personeel, werknemers en werklozen; bijzondere aandacht dient te worden geschonken aan de situatie van de kleine en middelgrote ondernemingen, zowel wat het leidinggevend personeel als wat de werknemers betreft;
 - het uitvoeren van nationale of transnationale modelprojecten die innoverend kunnen werken op het aanbod op het gebied van de beroepsopleiding;
 - het vergemakkelijken van de toegang van jongeren en werklozen, met name van hen die onvoldoende of ongeschikte kwalificaties bezitten, tot de arbeidswereld door acties waarmee zij zowel een op de nieuwe technologieën afgestemde opleiding als greep op de technologische ontwikkeling krijgen;
 - het bevorderen van gelijke kansen voor mannen en vrouwen, met name de toegang van vrouwen tot opleidingsmogelijkheden met een sterk technologische inhoud alsmede de herscholing en wederopnemings in het arbeidsproces van vrouwen wier beroepswerkzaamheid door de technologische verandering nadelig wordt beïnvloed;
 - het ontwikkelen van de opleiding en herscholing van opleiders op gebieden van technische, pedagogische en sociale vaardigheid;
 - het verspreiden van de relevante informatie.
2. De sociale partners worden, volgens de nationale gewoonten, volledig betrokken bij de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk richtsnoerenkader bedoeld in artikel 3, onder a).

Artikel 5

Communautaire maatregelen

De in artikel 3, onder b), bedoelde communautaire maatregelen, zijn gericht op:

- het op communautaire schaal opzetten van een netwerk van innoverende projecten op het gebied van de basis- en de voortgezette beroepsopleiding;
- het versterken van de samenwerking, de uitwisseling en de overdracht van methodieken alsmede de ontwikkeling van transnationale projecten;
- het bevorderen van maatregelen voor de basis- en de voortgezette beroepsopleiding van de opleiders;
- het doen uitvoeren van onderzoek- en analysewerkzaamheden betreffende de behoeften die door de technologische verandering worden geschapen op het terrein van de kwalificatie;

- e) het ontwikkelen van het gebruik van open en flexibele leerprocessen ten einde onder andere het zelfonderricht te bevorderen;
- f) het verspreiden van de relevante informatie in de Gemeenschap.

Artikel 6

Begeleidende maatregelen

1. De Commissie voert verschillende, in de bijlage aangegeven, maatregelen uit ter ondersteuning van en aanvulling op de acties van de Lid-Staten om de kwaliteit en het niveau van de beroepsopleiding en de kwalificaties en bekwaamheden nodig met het oog op de technologische verandering op te voeren; daarbij houdt zij rekening met de verscheidenheid aan behoeften en situaties in de Lid-Staten, met name wat betreft het niveau van de technologische ontwikkeling in elk van die Staten en de aanwezige beroepsopleidings-systemen.

2. De sociale partners worden, in passende vorm, volledig betrokken bij de tenuitvoerlegging van de in lid 1 bedoelde maatregelen.

Artikel 7

Financiering

1. Het bedrag dat noodzakelijk wordt geacht voor de financiering in de eerste drie jaar van de in artikel 1, lid 2, bedoelde periode van vijf jaar van het Eurotecnet-programma beloopt 7,5 miljoen ecu.

2. De nodige jaarlijkse kredieten worden toegestaan in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedure overeenkomstig de gemeenschappelijk door het Europese Parlement, de Raad en de Commissie vastgestelde financiële vooruitzichten en afhankelijk van de ontwikkeling van die vooruitzichten.

Artikel 8

Samenhang en complementariteit

1. De Commissie ziet toe op samenhang en complementariteit van de communautaire acties in het kader van het Eurotecnet-programma met de andere communautaire programma's op het gebied van de beroepsopleiding en/of op het gebied van de technologische ontwikkeling.

2. Bij de uitvoering van het Eurotecnet-programma verzekert de Commissie zich van de medewerking van het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), zulks onder de voorwaarden gesteld in Verordening (EEG) nr. 337/75 van de Raad van 10 februari 1975 houdende oprichting van een Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ PB nr. L 39 van 13. 2. 1975, blz. 1.

Artikel 9

Informatie van het Raadgevend Comité voor de beroepsopleiding

De Commissie houdt het Raadgevend Comité voor de beroepsopleiding regelmatig op de hoogte van de ontwikkeling van het Eurotecnet-programma.

Artikel 10

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een Raadgevend Comité dat bestaat uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten en dat wordt voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie.

Drie vertegenwoordigers van de sociale partners, die door de Commissie worden benoemd op basis van voordrachten van de organisaties welke de sociale partners op communautair niveau vertegenwoordigen, zullen als waarnemer aan de werkzaamheden van het Comité deelnemen.

2. De vertegenwoordiger van de Commissie legt aan het Comité ontwerpmaatregelen voor betreffende:

- a) de algemene oriëntatie voor het Eurotecnet-programma;
- b) de vraagstukken inzake het algemene evenwicht van het Eurotecnet-programma, met inbegrip van de uitsplitsing daarvan over de verschillende acties.

3. Het Comité brengt binnen een termijn die de voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie advies uit over dit ontwerp, zo nodig door middel van een stemming.

4. Het advies wordt in de notulen opgenomen; voorts heeft elke Lid-Staat het recht te verzoeken dat zijn standpunt in de notulen wordt opgenomen.

5. De Commissie houdt zoveel mogelijk rekening met het door het Comité uitgebrachte advies. Zij brengt het Comité op de hoogte van de wijze waarop zij rekening heeft gehouden met zijn advies.

Artikel 11

Evaluatie

1. De resultaten van de nationale of transnationale projecten die door de Lid-Staten overeenkomstig artikel 4 worden uitgevoerd en van de door de Commissie overeenkomstig de artikelen 5 en 6 en de bijlage genomen maatregelen worden extern en objectief aan de hand van in overleg

tussen de Commissie en de Lid-Staten bepaalde criteria geëvalueerd:

- a) voor de eerste maal, in de loop van de eerste helft van 1992;
- b) voor de tweede maal, in de loop van de eerste helft van 1994.

2. De Commissie zorgt in overleg met de Lid-Staten voor de coördinatie van de in lid 1 bedoelde evaluaties en brengt aan het Europese Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité verslag uit over de resultaten van deze evaluaties, waarbij zij aangeeft hoe het Eurotecnet-programma wordt gefinancierd:

- a) uiterlijk op 30 juni 1992, in het geval bedoeld in lid 1, onder a);
- b) uiterlijk op 30 juni 1994, in het geval bedoeld in lid 1, onder b).

Artikel 12

Eindverslag

1. Vóór 30 juni 1995 legt de Commissie het Europese Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een eindverslag voor over de resultaten van het Eurotecnet-programma.

2. Vóór 31 december 1994 zenden de Lid-Staten aan de Commissie de relevante gegevens ten einde haar in staat te stellen het in lid 1 bedoelde eindverslag op te stellen.

Gedaan te Brussel, 18 december 1989.

Voor de Raad

De Voorzitter

R. DUMAS

BIJLAGE

Begeleidende maatregelen

(artikel 6)

I

1. Bevorderen van de verspreiding van innoverende methoden voor de aanpassing van de basis- en de voortgezette beroepsopleiding aan de technologische veranderingen:
 - a) In het Eurotecnet-programma zijn in een communautair netwerk innoverende modelprojecten samengebracht, die in de Lid-Staten zijn opgezet met het doel de vaststelling en verspreiding van programma's inzake basis- of voortgezette beroepsopleiding te verbeteren ten einde het hoofd te bieden aan de technologische verandering.

Daarenboven zal het netwerk worden gebruikt om alle mogelijke vormen van samenwerking tussen de betrokken partijen op diverse niveaus te ondersteunen ten einde oplossingen te vinden voor kwesties van gemeenschappelijk belang.

De projecten die voor opnemings in het netwerk in aanmerking komen, worden geselecteerd op basis van de in artikel 4 bedoelde richtsnoeren.

De samenwerking tussen de openbare en de particuliere sector, voor zover deze nieuwe methoden op het gebied van de beroepsopleiding invoeren, alsmede de transnationale samenwerking met het oog op de uitvoering van modelprojecten, worden bijzonder gestimuleerd.

De Lid-Statens blijven verantwoordelijk voor het opzetten van de modelprojecten.

Doel van de communautaire steunmaatregelen is, de verschillende projecten op communautair niveau beter met elkaar in verband te brengen om de door en in de Lid-Statens getroffen maatregelen te ondersteunen en aan te vullen, in het bijzonder met stimulerende activiteiten, coördinatieactiviteiten en kennisverspreiding.

De ondersteunende maatregelen van de Gemeenschap hebben betrekking op het gehele netwerk en worden door de Gemeenschap gefinancierd.
 - b) Gelet op de technologische verandering en de weerslag daarvan op bekwaamheden en beroepskwalificaties worden er modelprogramma's inzake de beroepsopleiding van opleiders opgesteld.

Er worden passende uitwisselingsorganen opgezet ter bevordering van de overdracht van de inhoud van het Eurotecnet-programma.
 - c) Het opzetten van Europese samenwerkingsverbanden voor opleiding en technologie, waarbij kleine en middelgrote ondernemingen, grote ondernemingen, instellingen voor beroepsopleiding en, overeenkomstig de nationale gebruiken, de sociale partners worden betrokken zal worden aangemoedigd om in de bedrijven en voor de werkzoekenden de beroepsopleiding op het gebied van de technologie te ontwikkelen en te innoveren.
 - d) In nauwe samenhang met het netwerk van modelprojecten wordt een communautair uitwisselings- en documentatiecentrum opgezet voor het gebruik en de uitwisseling van leermiddelen die bestemd zijn voor de basis- of de voortgezette beroepsopleiding, ten einde rekening te houden met de technologische verandering.

De Lid-Statens die zulks wensen kunnen het advies van dit centrum inwinnen.
 - e) Door Cedefop worden op verzoek van de Commissie transnationale studiebezoeken georganiseerd voor degenen die deelnemen aan de modelprojecten of andere aspecten van het programma.

Het centrum stelt zijn programma van studiebezoeken voor deskundigen op het gebied van de beroepsopleiding op.
 - f) De Gemeenschap steunt de maatregelen die de Lid-Statens overeenkomstig artikel 4 hebben genomen door middel van passende acties, zoals de verspreiding van de resultaten of het ondersteunen van transnationale uitwisselingen of overdrachten.
2. Het verrichten van werkzaamheden op het gebied van onderzoek en analyse ten einde het aanbod op het gebied van de basis- of voortgezette beroepsopleiding aan te passen aan de gevolgen van de technologische verandering:
 - a) Aansluitend op de modelprojecten worden werkzaamheden op het gebied van onderzoek en analyse ondernomen om het programma een wetenschappelijke waarde te geven.
 - b) In dit verband worden bij voorrang de volgende thema's behandeld:
 - het ontwikkelen van nieuwe pedagogische methoden en modellen die kunnen worden opgenomen in aan de technologische verandering aangepaste systemen van basis- of voortgezette beroepsopleiding en die tegemoet komen aan de behoeften inzake de nodige vaardigheden en kwalificaties dank zij met name leermethoden die berusten op multimediale werkwijzen;

- het verbeteren van de methodieken en van de toegang tot de basis- of de voortgezette beroepsopleiding op het gebied van de nieuwe technologieën ten behoeve van kansarme of marginale groepen;
- het uitwerken van formules en het analyseren van de resultaten van de programma's inzake onderzoek en ontwikkeling op het gebied van de technologie, met name van de Gemeenschap, om de behoeften aan kwalificaties en bekwaamheden te evalueren, zodat de nodige maatregelen op het gebied van de basis- of van de voortgezette beroepsopleiding kunnen worden genomen.

3. Het organiseren van een reeks voorlichtingscampagnes en -activiteiten:

- a) Conferenties op het niveau van de Gemeenschap of in de Lid-Staten over vraagstukken die een sleutelrol spelen bij het bestuderen van de banden tussen beroepsopleiding en technologie.
- b) Europese studiebijeenkomsten, gespecialiseerde symposia, gezamenlijke workshops van verschillende projecten en rondetafelbijeenkomsten.
- c) Communautaire samenwerking tussen de Lid-Staten en de verschillende sectoren die informatie over de soorten kwalificaties en de geboden kwalificaties verstrekken.
- d) Voorbereiding van publikaties in de talen van de Gemeenschappen om informatie te verstrekken over het Eurotecnet-programma en de geplande activiteiten.

II

De in het kader van het Eurotecnet-programma ondernomen werkzaamheden genieten de nodige technische bijstand op communautair vlak met het oog op het goede verloop ervan, met name met betrekking tot de begeleiding en de permanente evaluatie van het programma en de verspreiding en overdracht van de behaalde resultaten.

BESLUIT VAN DE RAAD

van 18 december 1989

met betrekking tot de verdere ontwikkeling van het Handynet-systeem in het kader van het Helios-programma

(89/658/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op de artikelen 128 en 235;

Gelet op Besluit 88/231/EEG van de Raad van 18 april 1988 tot vaststelling van een tweede communautair actieprogramma voor gehandicapten (Helios) ⁽¹⁾, inzonderheid op artikel 4, lid 2, en punt 2 d) van de bijlage.

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat de Raad volgens punt 2 d) van de bijlage van Besluit 88/231/EEG het Handynet-systeem op basis van een verslag van de Commissie opnieuw beziet en op voorstel van de Commissie beslist over de wijze waarop het systeem na 31 december 1989 wordt voortgezet;

Overwegende het verslag van de Commissie;

Overwegende dat het overleg van de Commissie met de leden van het in artikel 6 van Besluit 88/231/EEG genoemde Raadgevend Comité Helios en van de in artikel 7 van dat besluit genoemde Verbindingsgroep Helios, alsmede de samenwerking met de vertegenwoordigers van de gebruikers en de verstrekkers van informatie en met de vertegenwoordigers van internationale deskundigen de mogelijkheid hebben geboden om op grond van studies en de ervaringen met in bepaalde Lid-Staten bestaande databanken het algemene concept van het Handynet-systeem uit te werken;

Overwegende dat de Commissie overeenkomstig het Helios-programma in een eerste fase van coördinatie en voortzetting van het Handynet-systeem (van mei 1988 tot

eind 1989) bij voorrang „Handyaids”, de eerste module van het Handynet-systeem, heeft aangevuld en bijgewerkt;

Overwegende dat de eerste module van het Handynet-systeem sociale gevolgen kan hebben doordat zij aan de verbetering van de voorwaarden voor de integratie van gehandicapten een bijdrage zal leveren aangezien de technische hulpmiddelen een onontbeerlijke factor zijn voor de beroepsopleiding en -revalidatie, de werkgelegenheid, het onderwijs en het zelfstandig leven van de betrokkenen, en in het bijzonder voor hun mobiliteit alsook hun terugkeer naar huis;

Overwegende dat op economisch vlak informatie een rol speelt bij de ontwikkeling en samenhang van de gehele Europese economie; dat deze eerste module van het Handynet-systeem de doorzichtigheid van een specifieke sector van de Europese markt mogelijk kan maken en vermoedelijk gunstige gevolgen voor de gehandicapten ten aanzien van de kwaliteit en de prijs van de betrokken producten zal hebben omdat consumptie, produktie en concurrentie worden gestimuleerd, waardoor op hun beurt schaalvoordelen op het niveau van zowel produktie als distributie zullen ontstaan; dat de gevolgen van de doorzichtigheid van de gemeenschappelijke markt ook ten goede zullen komen aan de beheerders van het sociaal beleid, die op nationaal, regionaal of lokaal vlak de technische hulpmiddelen voor een groot deel financieren;

Overwegende dat uit doelmatigheidsoverwegingen de prioritaire gebieden van het Handynet-systeem voor 1990 en 1991 moeten worden vastgesteld; dat daarom de Handyaids-module moet worden aangevuld en in de eerste helft van 1990 operationeel gemaakt;

Overwegende dat het bedrag dat met de uitvoering van de prioritaire activiteiten in het kader van het Handynet-systeem in 1990 en 1991 is gemoeid, deel uitmaakt van het bedrag dat voor alle activiteiten van het Helios-programma nodig wordt geacht,

BESLUIT:

Artikel 1

Het geautomatiseerde informatiesysteem van de Europese Gemeenschap betreffende gehandicaptenvraagstukken, Handynet genaamd, wordt in het kader van het Helios-programma, inzonderheid van artikel 6 van Besluit 88/231/EEG, voor het tijdvak van 1 januari 1990 tot en met 31 december 1991 gehandhaafd in overleg met de Lid-Staten.

⁽¹⁾ PB nr. L 104 van 23. 4. 1988, blz. 38.

⁽²⁾ PB nr. C 323 van 27. 12. 1989.

⁽³⁾ Advies uitgebracht op 16 november 1989 (nog niet verschenen in het Publikatieblad).

Artikel 2

Gedaan te Brussel, 18 december 1989.

Binnen de grenzen van het bedrag dat voor het Helios-programma nodig wordt geacht, wordt prioriteit gegeven aan activiteiten in verband met het aanvullen en operationeel maken van de Handy aids-module met betrekking tot de technische hulpmiddelen voor personen met motorische, visuele, auditieve, mentale of communicatie-handicaps.

Voor de Raad
De Voorzitter
R. DUMAS